

ECOLOG

ENGINEERING LTD

אקולוג

הנדסה בע"מ

10/01/2021

PR18217

לכבוד:

שירה תמיר

ממונה קרקעות מזוהמות

מחוז דרום

המשרד להגנת הסביבה

(ShiraT@sviva.gov.il)

רחלי דוד

אגף שפכי תעשייה, דלקים וקרקעות מזוהמות

המשרד להגנת הסביבה

rachelyd@sviva.gov.il**הנדון: דו"ח מסכם פעילות חקירת קרקע וגז קרקע בשטח מפעל אלתא באר שבע בע"מ תע"א**

סימוכין: (1) התייחסות לממצאי חקירת קרקע וגז קרקע במפעל רמתא של התעשייה אווירית בבאר שבע (המשרד להגנת הסביבה, מאי 2020); (2) דו"ח מסכם לביצוע סקר קרקע וסקר גז קרקע (Phase II) בשטח מפעל רמתא מערכות בע"מ תע"א (אקולוג, יוני 2019); (3) התייחסות לממצאי חקירת קרקע במפעל רמתא של התעשייה אווירית בבאר שבע (המשרד להגנת הסביבה, ספטמבר 2019).

שלום רב,

אקולוג הנדסה בע"מ (להלן: אקולוג) מתכבדת להגיש בזאת דו"ח מסכם, בהתאם לדרישת המשרד להגנת הסביבה (סימוכין 3), עבור סקר קרקע וגז קרקע בשטח מפעל אלתא מערכות באר שבע בע"מ תע"א (מפעל רמתא באר שבע לשעבר, להלן: המפעל).

מסמך זה כולל תיאור ממצאי חקירת הקרקע הראשונית במפעל וממצאי הסקר המשלים, לרבות מיקום הקידוחים, אופן דיגום הקרקע וגז הקרקע, בקורות איכות ועוד. חקירת הקרקע וגז הקרקע והסקר המשלים בוצעו בהתאם להנחיות אגף שפכי תעשייה, דלקים וקרקעות מזוהמות, המשרד להגנת הסביבה (להלן: הגנ"ס).

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה שתעלה.

בברכה,

אקולוג הנדסה בע"מ

יצחק שטרמר

מהנדס סביבה

לירז לוי גרוס

מהנדסת סביבה

בקרת איכות ואישור המסמך: מירי למפרט – אקולוג**העתק: מר קותי אלבז, מר יוסי לוי, גב' יוליה ביסנובטי – אלתא מערכות באר שבע תעשייה אווירית לישראל**

תוכן העניינים

עמוד

תוכן

I.....	רשימת איורים
II.....	רשימת טבלאות
1.....	1 תקציר מנהלים
4.....	2 מבוא
4.....	2.1 כללי
4.....	2.2 הידרוגאולוגיה
7.....	3 ביצוע סקרי קרקע וגז קרקע
8.....	3.1 קידוחי גז קרקע
8.....	3.2 קידוחי קרקע
8.....	3.3 אבטחת טיב ואיכות הדיגום (QA/QC)
9.....	4 ממצאי החקירה
9.....	4.1 ממצאי החקירה באזור עבודה 1
12.....	4.2 ממצאי החקירה באזור עבודה 2
15.....	4.3 ממצאי החקירה באזור עבודה 3
15.....	4.3.1 ממצאי קידוחי קרקע באזור עבודה 3
17.....	4.3.1 ממצאי קידוחי גז קרקע אקטיבי באזור עבודה 3
21.....	4.4 ממצאי דיגום אוויר בתוך חלל מבנה, אזור עבודה 3
22.....	4.5 סיכום ממצאי החקירה - אזור 3
27.....	4.6 תוצאות בקרת איכות של קידוחי קרקע
28.....	5 סיכום והמלצות

רשימת איורים

4.....	איור 1: גבול מפעל אלתא באר שבע
6.....	איור 2: מפה אזורי סכנה למקורות מים כתוצאה מזיהומי דלקים (מקור: הז-מט, יוני 2011)
6.....	איור 3: מפה גיאולוגית ומיקום קידוח ניטור מי תהום וקידוחי הפקה בשטח המפעל (מקור: הז-מט, יוני 2011)
8.....	איור 4: מפת חלוקה למוקדי זיהום פוטנציאליים
11.....	איור 5: מיקום קידוחי גז וקרקע באזור עבודה 1, מפעל אלתא באר שבע
14.....	איור 6: מיקום קידוחי גז וקרקע באזור עבודה 2, מפעל אלתא באר שבע
14.....	איור 7: פריסת ריכוזי TCE בקידוחי גז קרקע במוקד מס' 2
21.....	איור 8: חישוב מקדם דעיכה (α) של חדירת גזי קרקע למבנה
24.....	איור 9: מיקום קידוחי גז וקרקע באזור עבודה 3, מפעל אלתא באר שבע

- איור 10:** ריכוז TCE נמדד בקידוחי גז קרקע באזור עבודה 3, מפעל אלתא באר שבע (ערכי מטרה: 200 מק"ג/מ"ק) 24.....
- איור 11:** ריכוז בנזן נמדד בקידוחי גז קרקע באזור עבודה 3, מפעל אלתא באר שבע (ערכי מטרה: 130 מק"ג/מ"ק) 25.....
- איור 12:** ריכוז אתיל בנזן נמדד בקידוחי גז קרקע באזור עבודה 3, מפעל אלתא באר שבע (ערכי מטרה: 392 מק"ג/מ"ק) 25.....
- איור 13:** ריכוז 1,4 Dichlorobenzene נמדד בקידוחי גז קרקע באזור עבודה 3, מפעל אלתא באר שבע (ערכי מטרה: 89 מק"ג/מ"ק) 26.....

רשימת טבלאות

- טבלה 1:** תיאור ליתולוגי וריכוז ממצאי השדה בדגימות הקרקע – אזור עבודה 1 9.....
- טבלה 2:** ריכוז תוצאות אנליזות TPH, מתכות וחומרים נדיפים בדגימות קרקע בקידוחי הסקר – אזור עבודה 1 9..
- טבלה 3:** תוצאות דיגום גז קרקע אקטיבי – אזור עבודה 1 10.....
- טבלה 4:** תיאור ליתולוגי וריכוז ממצאי השדה בדגימות הקרקע – אזור עבודה 2 12.....
- טבלה 5:** ריכוז תוצאות אנליזות TPH, מתכות וחומרים נדיפים בדגימות קרקע בקידוחי הסקר – אזור עבודה 2 12..
- טבלה 6:** תוצאות דיגום גז קרקע אקטיבי – אזור עבודה 2 12.....
- טבלה 7:** תיאור ליתולוגי וריכוז ממצאי השדה בדגימות הקרקע – אזור עבודה 3 15.....
- טבלה 8:** ריכוז תוצאות אנליזות TPH וחומרים נדיפים בדגימות קרקע בקידוחי הסקר – אזור עבודה 3 15.....
- טבלה 9:** תוצאות אנליזות מתכות באזור עבודה מספר 3 16.....
- טבלה 10:** תוצאות אנליזות גזי קרקע באזור עבודה מספר 3 - ערכים חורגים מערכי המטרה מסומנים באדום 17....
- טבלה 11:** תוצאות דיגום חוזר של גז קרקע אקטיבי במפעל אלתא באר שבע (חריגות מסומנות בצבע אדום) 20.....
- טבלה 12:** תוצאות דיגום אוויר בתוך מבנה במפעל (חריגות מסומנות בצבע אדום) 21.....
- טבלה 13:** תוצאות אנליזות TPH (DRO, ORO) במעבדה משנית (בהשוואה לתוצאות מעבדה ראשית) 27.....

נספחים

- נספח 1:** תעודות בדיקה של אנליזות קרקע וגז קרקע
- נספח 2:** טופס נטילת דגימות ושרשרת משמורת

טבלת מונחים

קיצור	משמעות
TPH	Total Petroleum Hydrocarbons כלל תרכובות פחממני דלק
TPH DRO-ORO	תרכובות פחממני דלק בטווח פחמנים C10-C28
TPH GRO	תרכובות פחממני דלק בטווח פחמנים C6-C10
VOC	Volatile Organic Compound חומרים אורגניים נדיפים
SVOC	Semivolatile Organic Compound חומרים אורגניים חצי נדיפים
PID	Photoionization Detector
VSL	Very Strict Level ערכי סף ראשוניים
LOQ	Limit of Quantitation סף הכימות במכשור אנליטי
TCE	Trichloroethylene

1 תקציר מנהלים

חקירת הקרקע וגז הקרקע במפעל אלתא באר שבע, תע"א כללה חקירה ראשונית, אשר בוצעה בחודש מאי 2019 ובמסגרתה בוצעו שמונה (8) קידוחי קרקע ותשעה (9) קידוחי גז קרקע אקטיביים בשלושה מוקדי זיהום פוטנציאליים (אקולוג, יוני 2019). בהתאם לדרישות המשרד להגנת הסביבה (סימוכין 2), בוצע בחודש נובמבר 2019 חקירה משלימה אשר כללה דיגום אוויר תוך מבני, קידוח קרקע אחד (1) וארבעה (4) קידוחי גז קרקע משלימים לצורכי תיחום מרחבי של הזיהום שהתגלה במוקדים 2 ו-3. בחודשים יוני ואוקטובר 2020 בוצעו שני סבבים נוספים של דיגום גזי קרקע, אשר במסגרתם בוצע דיגום חוזר באזור הגדר הדרום-מערבית של המפעל, אשר גובל במרכז המסחרי ONE, לצורך השלמת תיחום אופקי של הזיהום במוקד.

סקר הקרקע וגז הקרקע בוצע בשלושה מוקדי זיהום פוטנציאליים במפעל: אזור מס' 1 – [REDACTED] ואזור מס' 2 – [REDACTED]. להלן סיכום תוצאות הסקר בכל אחד מהמוקדים:

- **אזור מספר 1** - בהתאם לתוכנית הדיגום, אקולוג ביצעה 2 קידוחי גז קרקע ו-4 קידוחי קרקע במוקדי זיהום פוטנציאליים באזור זה **ולא נמצאו כלל מזהמים בריכוז מעל ערכי המטרה**: לא התגלו חריגות בערכי TPH, מתכות, VOC או SVOC בכל קידוחי הקרקע, שבוצעו עד לעומק 4.4 מ' או עד הגעה לשכבת סלע, או בקידוחי הגז קרקע. אין לדעתנו צורך בהמשך פעולות חקירה באזור זה.
- **אזור מספר 2** - בהתאם לתוכנית הדיגום, אקולוג ביצעה 5 קידוחי גז קרקע ו-3 קידוחי קרקע באזור זה. ממצאי הסקר מראים כי **בכל קידוחי הקרקע לא נמצאו ריכוזי TPH, חומרים אורגניים נדיפים (VOC, SVOC) או מתכות מעל ערכי המטרה**. בקידוחי גז הקרקע לא נמצאו חריגות למעט בריכוזי Trichloroethylene (TCE), שנמדדו בטווח ריכוזים של 233-3,831 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 200 מק"ג/מ"ק. הריכוז המירבי נמדד בקידוח SG-7, הסמוך למחסן כימיקלים לשעבר. במסגרת הסקר המשלים, בוצע במוקד זה קידוח גז קרקע אקטיבי נוסף (SG-13) ליד הגדר המזרחית של המפעל, לצורך השלמת תיחום הזיהום שנתגלה, אשר נמצא ללא חריגות מערכי המטרה. ממצאי החקירה משלימים תיחום מרחבי של זיהום ה-TCE שנתגלה במוקד זה, אך אינם מצביעים באופן חד משמעי על מקור הזיהום שנתגלה בקידוחי גז הקרקע.
- **אזור מספר 3** - במסגרת חקירת הקרקע וגז הקרקע הראשונית והסקר המשלים, ביצעה אקולוג שמונה (8) קידוחי גז קרקע ושני (2) קידוחי קרקע באזור זה:
  - **קידוחי הקרקע** בוצעו ליד [REDACTED] (K-9) וליד מיכל סולר תת קרקע מושבת (K-8). ממצאי הסקר מראים כי לא נמצאו ריכוזי TPH, חומרים אורגניים נדיפים וחומרים נדיפים למחצה (VOC, SVOC) מעל ערכי המטרה בכל דוגמאות הקרקע שנטלו. בדוגמא יחידה בעומק 5 מ', נמדד ריכוז הברזל (27,520 מ"ג/ק"ג) חורג מערכי ה-VSL (10,164 מ"ג/ק"ג) אך לא מהערכי המטרה Tier 1 מסחרי/תעשייתי של 715,400 מ"ג/ק"ג. כיוון שהמפעל

אינו ממוקם באזור רגישות הידרוגיאולוגית גבוה (אזור רגישות ב-1'), ערך ה-VSL אינו מייצג. סביר להניח כי מקור הברזל בקרקע הינו טבעי.

➤ **קידוחי גז קרקע -** בסבב דיגום ראשון במסגרת החקירה הראשונית (מאי 2019), בוצעו שני קידוחי גז קרקע אקטיבי סמוך [REDACTED] בהם נמדדו ריכוזי TCE חורגים מערכי המטרה: בקידוח SG-8 נמדד ריכוז של 24,497 מק"ג/מ"ק ובקידוח SG-9 ריכוז של 30,210 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 200 מק"ג/מ"ק. בדיגום חוזר שבוצע בקידוח SG-9 נמדד ריכוז TCE של 60,319 מק"ג/מ"ק.

בסבב דיגום שני, במסגרת הסקר המשלים (יוני 2020), בוצעו שלושה (3) קידוחי גז קרקע אקטיבי (SG-10, SG-11, SG-12) נוספים. בקידוח SG-11 נמדד ריכוז TCE מירבי של 107,996 מק"ג/מ"ק סמוך לגדר הדרום-מזרחית של המפעל. בוצע דיגום חוזר של קידוח SG-11 לאימות התוצאות ובו נמדד ריכוז TCE של 55,796 מק"ג/מ"ק. בנוסף, בדיגום האוויר בסביבה (Air Blank) שבוצע ליד קידוח SG-11 נמדד ריכוז TCE של 51.3 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה של TCE כפי שהוגדר בחוק אוויר נקי הוא 2 מק"ג/מ"ק.

בסבב דיגום שלישי (אוקטובר 2020), בוצעו שלושה (3) קידוחי גז קרקע אקטיבי נוספים. שני קידוחים בוצעו סמוך לגדר המערבית של המפעל, במרחק של כ-15 מ' צפונית ודרומית לקידוח SG-11 (SG-14, SG-15) וקידוח גז קרקע נוסף בוצע בחצר שבין המבנה לגדר המפעל (SG-16). ממצאי הדיגום מראים כי בכל שלושת הקידוחים נמדדו חריגות בריכוזי המזהמים בגז הקרקע, כאשר ריכוז המזהמים המירבי נמדד בקידוח SG-14 והמזהם העיקרי הינו TCE:

- (1) TCE נמדד בקידוח SG-14 בריכוז של 1,400,000 מק"ג/מ"ק (גבוה מערכי המטרה בכ-4 סדרי גודל). בקידוח SG-15 נמדד ריכוז של 200,000 מק"ג/מ"ק ובקידוח שבוצע בחצר (SG-16) נמדד ריכוז TCE של 170,000 מק"ג/מ"ק.
- (2) 1,4-dichlorobenzene נמדד בשלושת הקידוחים בטווח של 380-2,500 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 89 מק"ג/מ"ק.
- (3) בנזן נמדד בשלושת הקידוחים בטווח ריכוזים של 640-4,400 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה 130 מק"ג/מ"ק.
- (4) אתיל-בנזן נמדד בשלושת הקידוחים בטווח ריכוזים של 2,200-17,000 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 392 מק"ג/מ"ק.
- (5) כלורופורם נמדד בריכוז של 180 ו-440 מק"ג/מ"ק בקידוחים SG-15 ו-SG-16 בהתאמה, בקידוח SG-14 דגימת הגז התקבלה כמרוכזת מאוד והמעבדה נאלצה לבצע מיהול, לכן סף הכימות נקבע כ-1,200 (ערך המטרה הינו 43 מק"ג/מ"ק).
- (6) בקידוח SG-16 נמדדו מספר חריגות נוספות מערכי המטרה: (1) המזהם trichlorobenzene-1,2,4 (1,000 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה 701 מק"ג/מ"ק), (2) Benzyl chloride (280 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה 20 מק"ג/מ"ק), (3) Hexachlorobutadiene (320 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה 45 מק"ג/מ"ק), (4) נפתלן (900 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה 29 מק"ג/מ"ק). ייתכן כי מזהמים אלה קיימים בקידוחים SG-14 ו-SG-15 אך דגימות הגז שנאספו בקידוחים אלה היו מרוכזות מאוד ונדרש מיהול, כתוצאה מכך סף הכימות האנליטי גבוה מאוד והם לא זוהו.

- (7) עבור שלושת הקידוחים ישנם מספר מזהמים נוספים עבורם נקבע סף הכימות האנליטי מעל לערך המטרה, בשל הצורך במיהול הדגימות.
- (8) לא נמדדו חריגות בדוגמת אוויר סביבה (Air Blank) אשר בוצע ליד הגדר.

ממצאי הסקר מאפשרים לתחום את זיהום גזי הקרקע שנתגלה באזור מספר 3 מצפון ומדרום. מכיוון מערב ניתן לראות כי בכל הקידוחים שבוצעו בסמיכות לגדר המפעל, נתגלו חריגות מערכי המטרה עבור מספר מזהמים בגזי הקרקע, כאשר TCE הינו המזהם העיקרי. מזהמים נוספים שנתגלו משתכים למזהמים שמקורם ב תרכובות דלקים (כגון בנזן, אתיל-בנזן, נפתלן) וחומרים אורגניים מוכלרים (כגון כלורופורם, 1,4-dichlorobenzene). על פי ממצאי הסקר ההיסטורי ומידע שנתקבל מנציגי המפעל, חומרים אלה אינם אופייניים לפעילות המפעל, לא מופיעים בהיתר הרעלים של המפעל (בהווה או בעבר), ולא נעשה בהם שימוש באזור עבודה זה. בנוגע ל-TCE, המפעל הפסיק פעילות עם כימיקל זה לפני למעלה מ-10 שנים. על פי ממצאי הסקר ההיסטורי ומידע שהתקבל מנציגי המפעל, לא היה שפך של כימיקלים במיקום דגריזר ה-TCE לשעבר.

לאור הממצאים הללו, להבנתנו, ייתכן כי מקור הזיהום אשר נתגלה באזור 3 אינו כתוצאה מפעילות במפעל אלא באר שבע אלא מפעילות היסטורית שהתרחשה בשטח הסמוך למפעל, לפני בניית מתחם "ONE".

בחלקו המערבי של המפעל (אזור 3) תוחם הזיהום עד לגדר המערבית של המפעל, אשר גובלת במרכז מסחר "One" אך לא מעבר לכך. על פי הסקר ההיסטורי (Phase 1, הז-מט יוני 2011) בעבר פעלו במקום זה משרדים ומוסד של חברת "מפעלי תובלה". החברה עסקה בשירותי תובלה ולוגיסטיקה, שינוע מטענים והתמחתה בשינוע חומרים מסוכנים. הובילה מחצבים, דשנים וכימיקלים עבור חברת כ"ל.

עקב הפעילות ההיסטורית במתחם "ONE" והחשש שמקור הזיהום שם, יש לבקש מהיחידה הסביבתית בעיריית באר שבע את תוצאות חקירת זיהום הקרקע שבוצעה במקום לפני הקמת מתחם "ONE" (ניתן תנאי לכך בהיתר בניה).

דיגום אוויר בחלל מבנה - במסגרת הסקר המשלים בוצע בתאריך 27.11.2019 דיגום אוויר תוך מבני במשרד הנמצא צמוד למיקום הדגריזר לשעבר במוקד מספר 3. דיגום האוויר (4593) בוצע במטרה לבחון את פוטנציאל חדירת גזי הקרקע לתוך מבנה המשרדים המאוכלס בעובדי המפעל. הבדיקה נעשתה בהמשך לממצאי סקר גזי הקרקע שהצביעו על ריכוז TCE חורג בקידוח SG-9 הסמוך. ממצאי הדיגום מראים ריכוז TCE של 7 מק"ג/מ"ק, אשר חורג מערך המטרה (Ambient Air) שהינו 2 מק"ג/מ"ק. יחד עם זאת, בתאריך ה-26.02.2020, בוצעו במפעל בדיקות גהות לסביבת העבודה של עובדי המשרד חומרים מורכבים (TCE נבדק בשיטת NIOSH1022). התוצאות שנמדדו היו מתחת לגבולות הרגישות של המיכשור האנליטי של המעבדה. **הממצאים מוכיחים כי קיים סיכון לחדירת גזים למבנים סביב האתר.** מומלץ לבחון אפשרות של חדירת גזים למבנים תת קרקעיים סביב האתר (מקלטים, מרתפים וכו') ולהקפיד על החלפת אוויר תקינה במבנים הסמוכים לגבול המפעל עם מרכז "ONE".

2 מבוא

2.1 כללי

מפעל אלתא מערכות באר שבע בע"מ תע"א (להלן: המפעל) ממוקם באזור תעשייה של באר שבע בשטח נרחב של כ-181 דונם ופעיל במיקום זה משנת 1966. המפעל מתמחה במגוון רחב של פרויקטים ביטחוניים ואזרחיים: יבשתיים, ימיים ותעופתיים, לרבות [REDACTED] שימושי הקרקע העיקריים באתר כוללים שני מבנים מרכזיים, מספר מכולות ומגרש אחסון ציוד. תהליכי הייצור במפעל כוללים [REDACTED] (איור 1).

איור 1: גבול מפעל אלתא באר שבע

2.2 הידרוגאולוגיה

מפעל אלתא באר שבע מערכות ממוקם בבקעת באר שבע, בקצה הצפוני של מדבר הנגב, כ-45 קילומטר מהים התיכון. בקעת באר שבע תחומה על ידי הרי חברון מצפון ורכס צפון הר הנגב מדרום ודרום – מזרח. הגבעות באזור זה בנויות מסלעי קירטון קשה ומכוסות בלס, שמקורו באבק איאולי בצבע חום בהיר. עובי שכבת הבלס בערוצים

יכול להגיע לכדי 10-15 מטרים, כאשר הבקעה כולה מכוסה בשכבות עמוקות של קרקעות סחף וסלעי משקע כאבן חול, קוגלומרט וחרסית ולס.

אזור באר שבע שייך לאקוויפר ההר. בבחינת הרגישות ההידרולוגית של אזור זה, האתר ממוקם באזור B-1 במפת אזורי הסכנה למקורות מים כתוצאה מזיהום על ידי דלקים, כלומר אקוויפר בו כמות המים מעטה ו/או המים בו מלוחים (איור 2), (סקר היסטורי סביבתי במתכונת ASTM E-1527-00, Phase I, הז-מט יוני 2011).

פני השטח באזור מתונים ומנוקזים על ידי ואדיות רדודים. מרקם הלס הינו קל עד בינוני והוא בעל משטר זרימה עילי, המושפע מכמות מעטה של משקעים. הקרקע אינה מסוגלת לשמור לחות לאורך זמן, עקב קושי החדירה של מים לשכבת הלס, למעט שכבה עליונה של סנטימטרים ספורים. ספיחת המים ע"י גרגירי הלס ותפיחת הגרגירים בקרקע יוצרים קרום אטום למים, אשר מגביר את הזרימה העילית (סקר היסטורי סביבתי במתכונת ASTM E-1527-00, Phase I, הז-מט יוני 2011), (איור 3).

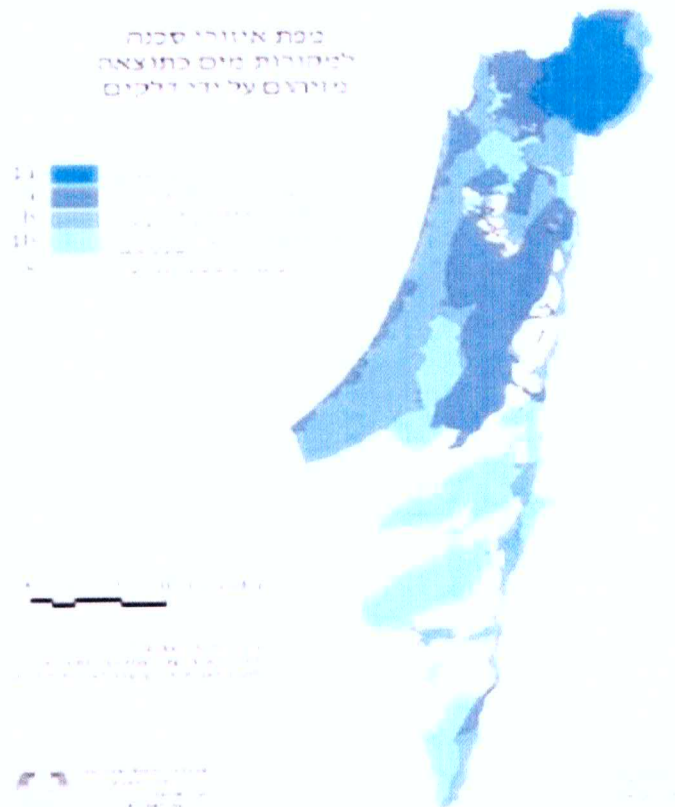
המפעל ממוקם בגובה ממוצע של 290 מטר מעל פני הים. האקוויפר הראשי ממנו מפיקים קידוחי ההפקה באזור המפעל הינו אקוויפר חבורת יהודה (ירקון תנינים), כאשר רום מפלס מי התהום באקוויפר הינו עשרות מטרים מעל פני הים ובעומק של מאות מטרים מתחת לפני השטח (השירות ההידרולוגי, 2014). אזור המילוי החוזר של האקוויפר באזור המפעל הוא במחשופי חבורת יהודה שבהרי חברון וקמר ברבור.

בין פני השטח לגג אקוויפר חבורת יהודה מצויות שכבות של קירטון וחואר (חבורות עבדת והר הצופים) בעובי של עשרות מטרים המהוות שכבה אוטמת לאקוויפר ולכן ניתן להניח שהאקוויפר באזור לא מושפע מפני השטח. עם זאת קיומם של סדקים בתת הקרקע עלול לאפשר חלחול איטי מפני השטח אל האקוויפר (סקר היסטורי סביבתי במתכונת ASTM E-1527-00, Phase I, הז-מט יוני 2011).

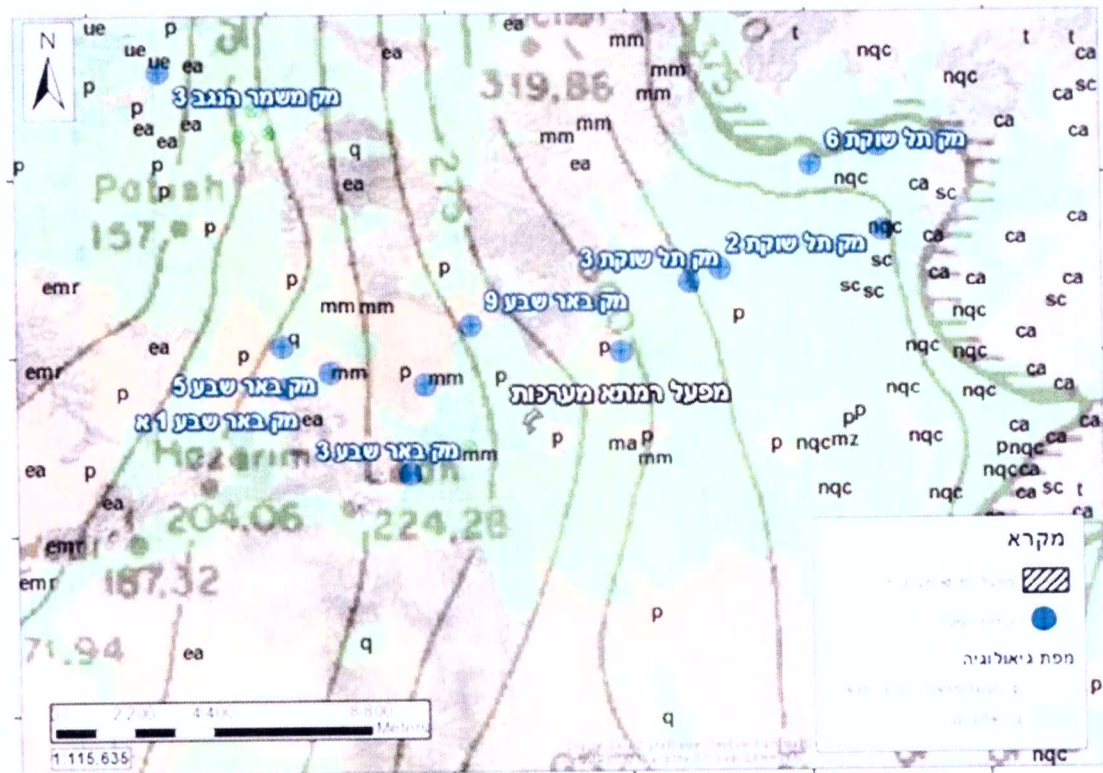
סלעי הקירטון של חבורת הר הצופים הממוקמים תחת אזור העבודה מהווים אקוויקלוד עליו תתכן שעניה מקומית של מי תהום בחלקים המוליכים של יחידת הצורות. יחידות הסלע של חבורת הר הצופים חוצצות בין יחידות מוליכות למחצה בחלקו העליון של החתך לאקוויפר חבורת יהודה שמתחת, ובכך מגבילות/מונעות מעבר מים לאקוויפר האזורי העמוק.

אקוויטרד חבורת עבדת המצוי בסמיכות למפעל משתרע על פני שטח נרחב בשפלה הדרומית ובצפון מערב הנגב, והוא מכיל כמות זעומה של מים הן בשל מיעוט הגשמים באזור, והן בשל מוליכות הידראולית נמוכה של האקוויטרד ואידוי וגר עילי גבוהים יחסית. על פי מפת המפלסים של חבורת עבדת (ניסים, 1991), רום המפלס באזור העבודה נע בין 325-350 מ', כלומר בעומק של מטרים ספורים מפני השטח ועד לעומק של כ-25 מ'. כאמור לעיל, תחת שטח המפעל יחידת קירטון זו אינה קיימת וסביר שהיא אינה מקיימת קשר הידראולי טוב עם היחידות המוליכות תחת האתר בשל המבנה העדשתי שלהן.

מניתוח החתך נראה ששכבת הצורות, המורכבת מחתך הטרוגני של חול, חואר, צורות ואופקי חרסית, מהווה אקוויפר אלוביאלי מקומי ועונתי בעל מבנה עדשתי ורציפות מרחבית מוגבלת. אקוויפר זה ניזון מחלחול מקומי של מים בערוצי הנחלים הממוקמים באזור, בהם חשופות יחידות עדשתיות מוליכות.

איור 2: מפה אזורי סכנה למקורות מים כתוצאה מזיהומי דלקים (מקור: הז-מט, יוני 2011)

איור 3: מפה גיאולוגית ומיקום קידוח ניטור מי תהום וקידוחי הפקה בשטח המפעל (מקור: הז-מט, יוני 2011)

3 ביצוע סקרי קרקע וגז קרקע

סקרי קרקע וגז קרקע שבוצעו בשטחו של המפעל כללו:

➤ **יוני, 2011:** סקר היסטורי (Phase I) (הז-מט, 2011). במסגרת הסקר ההיסטורי, לאיתור מוקדים פוטנציאליים לפעילות מזהמת במפעל. ממצאי הסקר הצביעו על תשתיות בעלות פוטנציאל לזיהום קרקע בשלושה מוקדים אפשריים (איור 4):

• אזור עבודה 1 – [REDACTED]

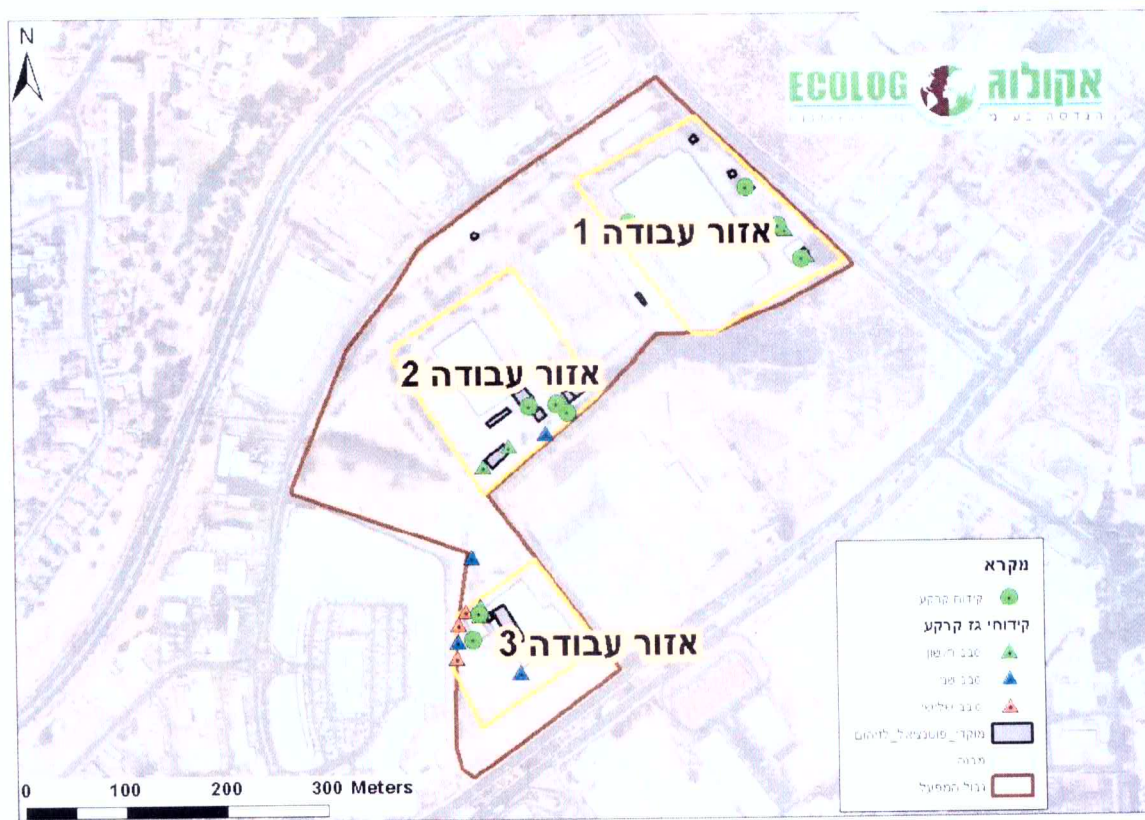
• אזור עבודה 2 – [REDACTED]

• אזור עבודה 3 – [REDACTED]

➤ **מאי 2019:** סקר קרקע וגז קרקע אקטיבי ראשוני בוצע במפעל בתאריכים 03-04/05/2019. הסקר כלל ביצוע של 8 קידוחי קרקע ו-9 קידוחי גז קרקע, בשלושה מוקדי זיהום פוטנציאליים. במסגרת הסקר אותרו בשניים מתוך שלושת מוקדי הזיהום הפוטנציאליים, חריגות מערכי המטרה עבור גזי הקרקע כאשר המזהם העיקרי הינו Trichloroethylene (TCE), כמפורט בהמשכו של מסמך זה.

➤ **יוני 2020:** ביצוע סקר גז קרקע משלים בשני מוקדים: (1) ליד הגדר המזרחית של המפעל ("אזור 2"); (2) ליד [REDACTED] והגדר הדרומית/מערבית של המפעל הסמוכה למרכז מסחרי "ONE" ("אזור 3"). ממצאי הסקר הצביעו על ריכוזים חורגים מערכי המטרה עבור TCE ליד מבנה מנהל חומרים, ולכן בוצע דיגום אוויר בתוך חלל מבנה במשרד הסמוך למוקד. בנוסף, הראו ממצאי הסקר כי הריכוז המירבי של TCE נמדד ליד גדר המפעל הדרום-מערבית, שגובלת במרכז המסחרי "ONE" (107,966 מק"ג/מ"ק). עקב הממצאים החורגים בוצע דיגום גז קרקע חוזר לקידוחים באזור המבנה.

➤ **אוקטובר 2020:** ביצוע פעולות להשלמת תיחום הזיהום אשר נתגלה בגזי הקרקע ליד [REDACTED] ובשטח בין מבנה מנהל חומרים מרכבים לגדר הדרומית/מערבית של המפעל, אשר סמוכה למרכז מסחרי "ONE". בוצעו שלושה (3) קידוחי גז קרקע אקטיבי נוספים, ובדיגום גזי הקרקע באזור זה נמדדו חריגות מערכי המטרה בגזי הקרקע כאשר המזהם העיקרי הינו TCE, שנתגלה בריכוז מירבי של 1,400,000 מק"ג/מ"ק ליד גדר המפעל.

איור 4: מפת חלוקה למוקדי זיהום פוטנציאליים

3.1 קידוחי גז קרקע

קידוחי גז הקרקע נעשו באמצעות דחיקה ישירה (Direct Push) על ידי מכונת Geoprobe, לעומקים משתנים של 1.8-5.0 מ' מתחת לפני הקרקע. ביצוע הקידוחים ודיגום גז הקרקע בשיטה האקטיבית נעשו על ידי מעבדה בעלת ההסמכה הדרושה מטעם הרשות הלאומית להסמכת מעבדות. אנליזות כימית של מרכיבי הגז נעשו במעבדת בקטוכס, על פי שיטת EPA TO-15 ברגישות של 1ppbv, בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה.

3.2 קידוחי קרקע

קידוחי הקרקע נעשו באמצעות דחיקה ישירה (Direct Push) על ידי מכונת Geoprobe, ללא שימוש בנוזלי קדחה, חומרי סיכה ועוד. הדיגום נעשה בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה, ע"י דוגמים מוסמכים של חב' אקודריל. דגימות קרקע נלקחו מהעומקים הנדרשים תוך דיגום בלתי מופר, מניעת זיהום צולב, התאמה לסוג הקרקע/תשתית, יצירת כמות פסולת קטנה ככל הניתן וטיפול מינימלי בדגימה טרם הכנסתה לכלים המתאימים. קביעת דגימות לשליחה לאנליזה כימית במעבדה מוסמכת בוצעה בהתאם לקריאות ה-PID שהתקבלו בשטח, כנדרש על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה (מעבדת בקטוכס, מעבדה ראשית, ומעבדת המכון הישראלי לאנרגיה וסביבה, מעבדה משנית).

3.3 אבטחת טיב ואיכות הדיגום (QA/QC)

- חזרות – לכל 20 דגימות קרקע נלקחה חזרה אחת לפחות לצורכי ביצוע אנליזה באותה המעבדה;

- פיצול דוגמאות - 10% מכל הדוגמאות הנשלחות לביצוע אנליזות כימיות במעבדה עברו פיצול ונשלחו למעבדה נוספת.

4 ממצאי החקירה

סקר קרקע וגז קרקע אקטיבי ראשוני וחקירות משלימות בוצעו בשטח המפעל בין החודשים מאי 2019 – אוקטובר 2020, בהתאם לדרישות המשרד להגנת הסביבה ועל פי תוכנית הדיגום המאושרת. להלן פירוט ממצאי החקירה בכל אחד משלושת מוקדי הזיהום הפוטנציאלי במפעל.

תעודות אנליזה, כפי שהתקבלו ממעבדות בקטוכס ומעבדת Envirolab של החברה לשירותי איכות הסביבה, מרוכזות בנספח 2 וטופסי שרשרת משמורת בנספח 3. בכל הטבלאות להלן מסומנות התוצאות החורגות באדום. על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה, ריכוזי המזהמים בקרקע הושוו לערכי מטרה ראשוניים VSL – Very Strict (Level), הערך משמש לאיפיון אתר מזהם בשלב ראשון. ריכוזי גזי הקרקע הושוו לערכי המטרה על פי הנחיות IRBCA עבור שימושי תעשייה (המשרד להגנת הסביבה, ינואר 2020).

4.1 ממצאי החקירה באזור עבודה 1

בהתאם לתוכנית הדיגום, אקולוג ביצעה 2 קידוחי גז קרקע ו-4 קידוחי קרקע באזור עבודה 1 (איור 6). אזור זה כלל [REDACTED], ואזורים בשימוש ואחסון אמולסיות על בסיס שמן ומים. במוקד זה לא נמצאו כלל מזהמים בריכוז מעל ערכי המטרה: לא התגלו חריגות בכל הקידוחי גז קרקע שבוצעו באזור ובקידוחי הקרקע, שבוצעו עד לעומק 4.4 מ', או עד הגעה לשכבת סלע, לא התגלו חריגות בערכי TPH, מתכות, VOC או SVOC.

טבלה 1: תיאור ליתולוגי וריכוז ממצאי השדה בדגימות הקרקע – אזור עבודה 1

מוקד	קידוח קרקע	עומק [מ']	חומר יבש	תיאור חתך קרקע	PID [ppm]	ריח
אזור עבודה 1	K-1	0.5	92.45	מצע וסלע	0.3	אין
	K-2	0.75	87.28	חול, מצע וסלע	0.5	אין
	K-3	0.5	-	חרסית	0.1	אין
		1.0	-	חרסית	0.1	אין
		2.0	79.72	חרסית	0.2	אין
		3.0	-	חרסית	0.1	אין
		4.4	80.77	חרסית	0.2	אין
	K-4	0.5	-	חרסית	0.3	אין
		1.0	-	חרסית	0.8	אין
		2.0	-	לא בוצע, לא התקבלה קרקע בשרוול		
		3.0	-	חרסית	0.6	אין

(*) קריאות PID כפי שהתקבלו בשטח.

טבלה 2: ריכוז תוצאות אנליזות TPH, מתכות וחומרים נדיפים בדגימות קרקע בקידוחי הסקר – אזור עבודה 1

מוקד	קידוח קרקע	עומק [מ']	Total TPH (DRO,ORO)			מתכות	VOC [מ"ג/ק"ג]	SVOC [מ"ג/ק"ג]
			TPH DRO	TPH ORO	[מ"ג/ק"ג]			
אזור עבודה 1	K-1	0.5	125	84	209	לא נמדדו ריכוזים מעל ערכי המטרה	<0.02	Benzo(b)fluoranthene=0.06 bis-(2-Ethylhexyl) Phthalate=0.9
	K-2	0.75	158	83	241		<0.02	bis-(2-Ethylhexyl) Phthalate=0.1 Di-n-butylphthalate=0.53

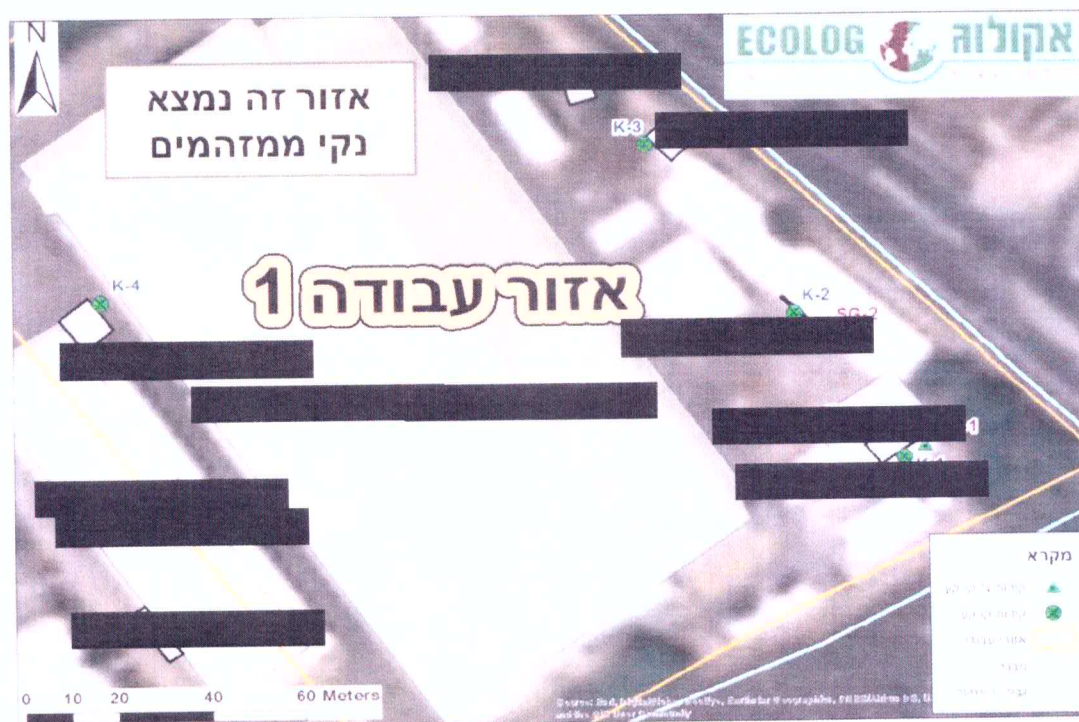
אקולוג הנדסה בע"מ

SVOC [מ"ג/ק"ג]	VOC [מ"ג/ק"ג]	מתכות	TPH ORO	TPH DRO	Total TPH (DRO,ORO)	עומק [מ']	קידוח קרקע	מוקד
			[מ"ג/ק"ג]					
-	-		113	144	257	2.0	K-3	
<0.05	<0.02		70	125	195	4.4		
-	-	-	72	125	197	1.0	K-4	
<0.05	<0.02	-	85	119	204	3.0		

(*) תוצאות על פי מעבדת בקטוכס.

טבלה 3: תוצאות דיגום גז קרקע אקטיבי – אזור עבודה 1

AB	SG-2	SG-1	בקטוכס LOQ	ערכי מטרה תעשייה / מסחר (2019 - Tier 1)	# CAS	פרמטר
5512	5190	5505				
-	1.5 m	1.1 m	[מק"ג/מ"ק]			
<5.46	<5.46	7.74	<5.46	1,750,000	71-55-6	1,1,1-trichloroethane (1,1,1-TCA)
<4.05	<4.05	<4.05	<4.05	613	75-34-3	1,1-dichloroethane (1,1-DCA)
<3.96	<3.96	<3.96	<3.96	70,100	75-35-4	1,1-dichloroethene (1,1-DCE)
<4.92	<4.92	<4.92	<4.92	21,000	95-63-6	1,2,4-trimethylbenzene
<4.92	<4.92	<4.92	<4.92	21,000	108-67-8	1,3,5-trimethylbenzene
30	11	8	<2.95	1,750,000	78-93-3	Methyl Ethyl Ketone - MEK
<4.1	6	6	<4.1	10,500	591-78-6	2-hexanone
<23.75	45	<23.75	<23.75	10,900,000	67-64-1	Acetone
<3.19	22	20	<3.19	130	71-43-2	Benzene
<3.11	4	<3.11	<3.11	245,000	75-15-0	Carbon disulfide
<4.88	<4.88	<4.88	<4.88	43	67-66-3	Chloroform (CF)
<3.44	<3.44	<3.44	<3.44	2,100,000	110-82-7	Cyclohexane
<18.84	<18.84	<18.84	<18.84	NA	64-17-5	Ethanol
<3.6	<3.6	<3.6	<3.6	24,500	141-78-6	Ethyl acetate
<2.64	<2.64	<2.64	<2.64	3,500,000	75-00-3	Ethyl chloride
<4.34	14	5	<4.34	392	100-41-4	Ethylbenzene
<5.62	<5.62	13	<5.62	NA	75-69-4	Trichlorofluoromethane (Freon 11)
<7.66	<7.66	<7.66	<7.66	1,750,000	76-13-1	Freon-113
<24.6	<24.6	28	<24.6	70,100	67-63-0	Isopropyl alcohol
<4.1	<4.1	<4.1	<4.1	1,050,000	108-10-1	Methyl isobutyl ketone
<3.61	5	<3.61	<3.61	3,770	1634-04-4	Methyl tert-Butyl Ether (MTBE)
<3.47	<3.47	<3.47	<3.47	45,000	75-09-2	Methylene chloride
<4.34	13	11	<4.34	35,000	-	P+m - xylene
5	<1.72	<1.72	<1.72	1,050,000	115-07-1	Propylene (Propene)
<6.78	<6.78	<6.78	<6.78	2,100	127-18-4	Tetrachloroethylene (PCE)
<3.77	20	15	<3.77	30,000	108-88-3	Toluene
<3.96	<3.96	<3.96	<3.96	NA	156-60-5	Trans-1,2-dichloroethene
<5.37	24	80	<5.37	200	79-01-6	Trichloroethylene (TCE)
<4.34	13	11	<4.34	35,000	1330-20-7	Xylenes (total)

איור 5: מיקום קידוחי גז וקרקע באזור עבודה 1, מפעל אלטא באר שבע

4.2 ממצאי החקירה באזור עבודה 2

בהתאם לתוכנית הדיגום, אקולוג ביצעה 5 קידוחי גז קרקע ו-3 קידוחי קרקע באזור עבודה 2 (איורים 7-8). ממצאי הסקר מראים כי בכל קידוחי הקרקע לא נמצאו ריכוזי TPH, חומרים אורגניים נדיפים (VOC, SVOC) או מתכות מעל ערכי המטרה. בקידוחי גז הקרקע לא נמצאו חריגות למעט בריכוזי Trichloroethylene (TCE), שנמדדו בטווח ריכוזים של 233-3,831 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 200 מק"ג/מ"ק. הריכוז המירבי נמדד בקידוח SG-7, הסמוך למחסן כימיקלים לשעבר. במסגרת הסקר המשלים, בוצע במוקד זה קידוח גז קרקע אקטיבי נוסף (SG-13) לצורך השלמת תיחום הזיהום שנתגלה ליד הגדר המזרחית של המפעל.

טבלה 4: תיאור ליתולוגי וריכוז ממצאי השדה בדגימות הקרקע – אזור עבודה 2

מוקד	קידוח קרקע	עומק [מ']	חומר יבש	תיאור חתך קרקע	PID [ppm]	ריח
אזור עבודה 2	K-5	1.0	89.51	חרסית	0.3	אין
		2.0	-	חרסית	0.3	אין
		3.0	83.88	חרסית	0.4	אין
		3.0 dup	83.88	-	-	-
	K-6	0.5	-	חול	0.3	אין
		1.0	-	חול	0.4	אין
		2.0	89.26	חרסית	0.5	אין
		3.0	-	חרסית	0.4	אין
		4.4	85.38	חרסית	0.4	אין
	K-7	0.6	86.52	חול וסלע	0.5	אין

^(*) קריאות PID כפי שהתקבלו בשטח.

טבלה 5: ריכוז תוצאות אנליזות TPH, מתכות וחומרים נדיפים בדגימות קרקע בקידוחי הסקר - אזור עבודה 2

מוקד פוטנציאלי	קידוח קרקע	עומק [מ']	TPH (DRO+ORO)	TPH (DRO)	TPH (ORO)	מתכות	VOC [מ"ג/ק"ג]	SVOC [מ"ג/ק"ג]
אזור עבודה 2	K-5	1.0	199	125	74	לא נתגלו ריכוזים מעל ערכי המטרה (ראה טבלה 17)	-	-
		3.0	212	134	78		<0.02	<0.05
		3.0 dup	211	135	76		<0.02	bis-(2-Ethylhexyl) Phthalate=0.14
		2.0	218	139	79		-	-
	K-6	4.4	179	115	64		<0.02	<0.05
		0.6	264	101	163		<0.02	bis-(2-Ethylhexyl) Phthalate=0.17
	K-7							

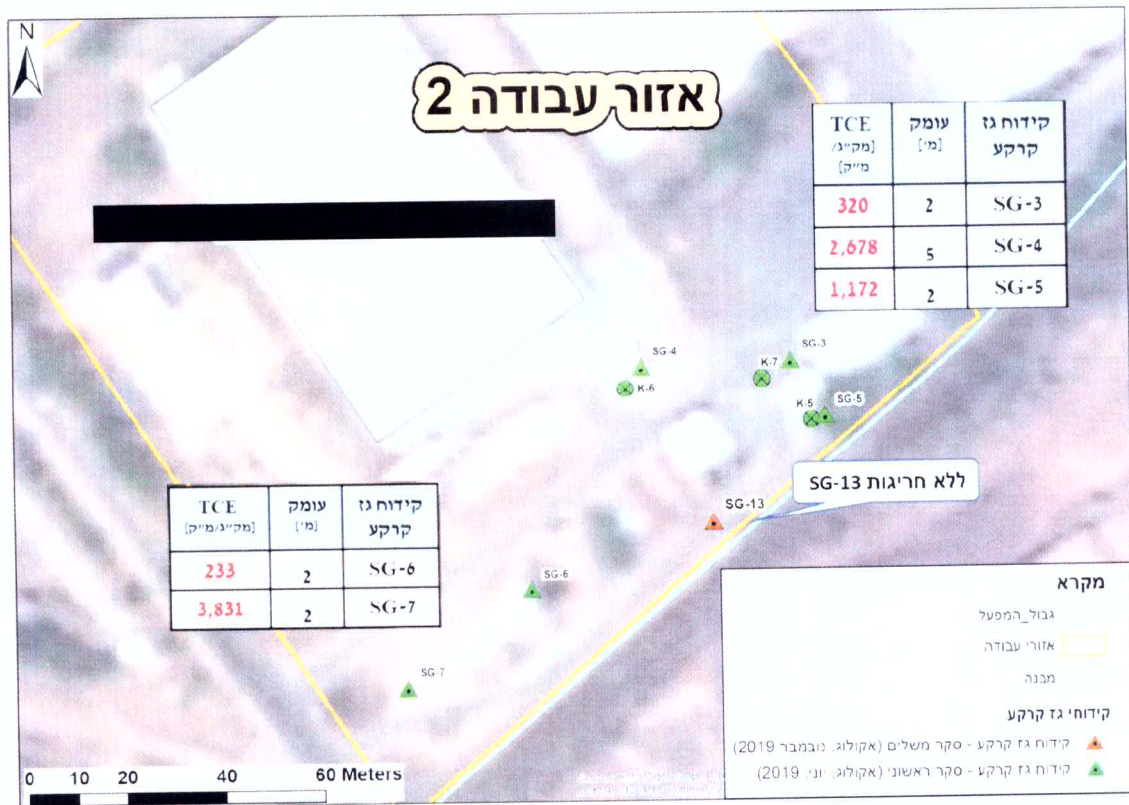
^(*) תוצאות על פי מעבדת בקטוכס.

טבלה 6: תוצאות דיגום גז קרקע אקטיבי – אזור עבודה 2

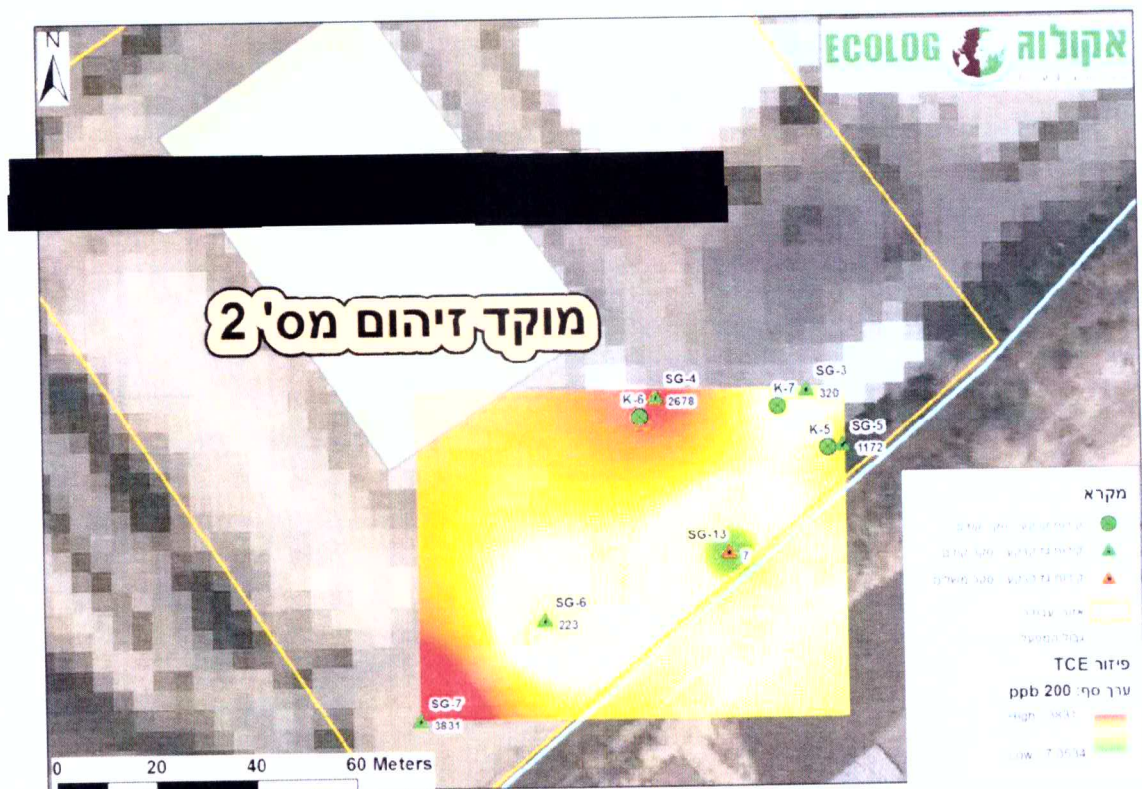
פרמטר	# CAS	ערכי מטרה תעשייה / מסחר (2019 - Tier 1)	בקטוכס LOQ	SG-3	SG-4	dup SG-5	SG-5	SG-6	SG-7	SG-13
		[מק"ג/מ"ק]		2.0 m	5.0 m	2.0 m	2.0 m	2.0 m	2.0 m	5.0
1,1,1-trichloroethane (1,1,1-TCA)	71-55-6	1,750,000	<5.46	<5.46	6.9	<5.46	<5.46	<5.46	<5.46	<5.47
1,1-dichloroethane (1,1-DCA)	75-34-3	613	<4.05	23.5	211.4	112	114	18.13	18.13	<4.06
1,1-dichloroethene (1,1-DCE)	75-35-4	70,100	<3.96	302.69	2845.31	1001	986	117.53	117.53	<3.97
1,2,4-trimethylbenzene	95-63-6	21,000	<4.92	<4.92	<4.92	16	16	<4.92	<4.92	176

אקולוג הנדסה בע"מ

SG-13	SG-7	SG-6	SG-5	dup SG-5	SG-4	SG-3	בקטוכס LOQ	ערכי מטרה תעשייה / מסחר (2019 - Tier 1)	# CAS	פרמטר
4850	5507	5540	5170	4850	5193	1911		[מק"ג/מ"ק]		
5.0	2.0 m	2.0 m	2.0 m	2.0 m	5.0 m	2.0 m	<4.92	21,000	108-67-8	1,3,5-trimethylbenzene
50	<4.92	<4.92	6	6	<4.92	<4.92	<4.92			
12	74	<2.95	22	24	21	6	<2.95	1,750,000	78-93-3	Methyl Ethyl Ketone - MEK (2-Butanone)
<4.11	7	<4.1	6	6	8	<4.1	<4.1	10,500	591-78-6	2-hexanone
244	534	<23.75	177	176	420	<23.75	<23.75	10,900,000	67-64-1	Acetone
5	9	4	6	6	31	<3.19	<3.19	130	71-43-2	Benzene
9	6	<3.11	<3.11	<3.11	<3.11	<3.11	<3.11	245,000	75-15-0	Carbon disulfide
<4.89	51	<4.88	10	10	46	6	<4.88	43	67-66-3	Chloroform (CF)
6	7	<3.44	4	4	4	<3.44	<3.44	2,100,000	110-82-7	Cyclohexane
891	<18.84	<18.84	<18.84	<18.84	<18.84	<18.84	<18.84	NA	64-17-5	Ethanol
<3.61	<3.6	<3.6	6	6	6	<3.6	<3.6	24,500	141-78-6	Ethyl acetate
<2.65	<2.64	<2.64	<2.64	<2.64	<2.64	<2.64	<2.64	3,500,000	75-00-3	Ethyl chloride
39	6	<4.34	5	5	5	<4.34	<4.34	392	100-41-4	Ethylbenzene
<5.63	<5.62	<5.62	18	18	18	<5.62	<5.62	NA	75-69-4	Trichlorofluoromethane (Freon 11)
<7.68	<7.66	<7.66	10	10	10	<7.66	<7.66	1,750,000	76-13-1	Freon-113
66	<24.6	223	<24.6	<24.6	163	<24.6	<24.6	70,100	67-63-0	Isopropyl alcohol
52	<4.1	<4.1	7	7	5	<4.1	<4.1	1,050,000	108-10-1	Methyl isobutyl ketone
135	<3.61	<3.61	<3.61	<3.61	<3.61	<3.61	<3.61	3,770	1634-04-4	Methyl tert-Butyl Ether (MTBE)
41	<3.47	<3.47	7	7	7	<3.47	<3.47	45,000	75-09-2	Methylene chloride
165	14	6	12	12	13	5	<4.34	35,000	-	P+m - xylene
<1.73	11	<1.72	<1.72	<1.72	<1.72	<1.72	<1.72	1,050,000	115-07-1	Propylene (Propene)
<6.80	<6.78	<6.78	12	12	12	<6.78	<6.78	2,100	127-18-4	Tetrachloroethylene (PCE)
164	12	5	9	9	16	<3.77	<3.77	30,000	108-88-3	Toluene
<3.97	<3.96	<3.96	<3.96	<3.96	<3.96	<3.96	<3.96	NA	156-60-5	Trans-1,2- dichloroethene
7	3,831	233	1,151	1,172	2,678	320	<5.37	200	79-01-6	Trichloroethylene (TCE)
<2.56	<2.56	<2.56	<2.56	<2.56	<2.56	<2.56	<2.56	223	75-01-4	Vinyl chloride
235	14	6	12	12	13	5	<4.34	35,000	1330-20-7	Xylenes (total)

איור 6: מיקום קידוחי גז וקרקע באזור עבודה 2, מפעל אלטא באר שבע

איור 7: פריסת ריכוזי TCE בקידוחי גז קרקע במוקד מס' 2

4.3 ממצאי החקירה באזור עבודה 3

במסגרת חקירת הקרקע וגז הקרקע הראשונית והסקר המשלים, ביצעה אקולוג שמונה (8) קידוחי גז קרקע ושני (2) קידוחי קרקע (איור 6). תשתיות בעלות פוטנציאל לזיהום קרקע באזור זה כוללות דגריזר TCE מושבת, קו ציפוי במבנה מנהל חומרים מורכבים ומיכל סולר תת קרקעי מושבת.

4.3.1 ממצאי קידוחי קרקע באזור עבודה 3

שני קידוחי קרקע בוצעו באזור עבודה 3: ליד מיכל סולר תת קרקעי מושבת (K-8) וק (K-9). ממצאי הסקר מראים כי בקידוחי הקרקע לא נמצאו ריכוזי TPH, חומרים אורגניים נדיפים (VOC, SVOC) או מתכות מעל ערכי המטרה.

טבלה 7: תיאור ליתולוגי וריכוז ממצאי השדה בדגימות הקרקע - אזור עבודה 3

מוקד	קידוח קרקע	עומק [מ']	תיאור חתך קרקע	PID [ppm]	ריח
אזור עבודה 3	K-8	1.0	חול	2.4	אין
		2.0	חרסית	1.6	אין
		3.0	חרסית	8.4	אין
		4.0	חרסית	7.7	אין
		5.5	חרסית-סלע	14.4	אין
אזור עבודה 3	K-9	0.5	חרסית חומה בהירה	0.1	אין
		1.0	חרסית חומה בהירה	0.1	אין
		2.0	חרסית חומה בהירה	0.2	אין
		3.0	חרסית חומה בהירה	0.1	אין
		4.0	חרסית חומה בהירה	0	אין
		5.0	חרסית חומה בהירה	0.1	אין

(*) קריאות PID כפי שהתקבלו בשטח.

טבלה 8: ריכוז תוצאות אנליזות TPH וחומרים נדיפים בדגימות קרקע בקידוחי הסקר – אזור עבודה 3

מוקד פוטנציאלי	קידוח קרקע	עומק [מ']	TPH (DRO+ORO)	TPH (DRO)	TPH (ORO)	VOC	SVOC
[מ"ג/ק"ג]							
אזור עבודה 3	K-8	3.0	272	166	106	-	-
		4.0	148	94	54	-	-
		5.5	208	135	73	Trichloroethene=0.09	<0.05
אזור עבודה 3	K-9	0.5	105	29	76		
		1.0	60	23	37	N.D.	
		2.0	59	26	33	-	-
		3.0	18	18	<7	-	-
		4.0	35	21	14	-	-
		5.0	18	18	<7	N.D.	
		2.0 DUP	52	21	31	-	-

* ערכי מטרה של Total TPH (DRO,ORO) - 350 מ"ג/ק"ג

טבלה 9: תוצאות אנליזת מתכות באזור עבודה מספר 3

TIER 1 ערכי מטרה תעשייה / מסחר אזור רגישות באקוויפר B-1	VSL 2020	בקטוכם LOQ	אזור עבודה מס' 3		
			K-9	קידוח קרקע	
			5.0	עומק [מ']	
				פרמטר [mg/kg]	
996,345	78,000	<3	18,617	Al	אלומיניום
409	31.3	<3	<3	Sb	אנטימון
16	16	<5	<5	As	ארסן
194,389	15,600	<1	167	Ba	בריום
2,000	156	<0.1	1	Be	בריליום
204,000	1,230	<3	19	B	בורון
864	71.3	<2	<2	Cd	קדמיום
-	-	<5	143,195	Ca	סידן
-	-	<1	36	Cr	כרום
305	23.4	<1	12	Co	קובלט
40,900	3,128	<1	23	Cu	נחושת
715,000	10,164	<1	27,520	Fe	ברזל
320	40	<1	2	Pb	עופרת
2,044	156	<1	21	Li	ליתיום
-	-	<5	11,331	Mg	מגנזיום
23,100	1,865	<1	288	Mn	מנגן
3.13	3.13	<1	<1	Hg	כספית
5,110	391	<1	<1	Mo	מוליבדן
12,800	528	<1	25	Ni	ניקל
-	-	<3	376	P	זרחן
-	-	<5	4,778	K	אשלגן
5,110	20.4	<3	<3	Se	סלניום
-	-	<3	932	Si	צורן
5,110	338	<1	<1	Ag	כסף
-	-	<5	915	Na	נתרן
613,000	46,900	<1	373	Sr	סטרונציום
-	-	<3	212	S	גופרית
10.20	0.782	<1	<1	Tl	תליום
613,000	46,900	<3	<3	Sn	בדיל
-	-	<1	698	Ti	טיטניום
4,920	390	<1	74	V	וונדיום
307,000	23,500	<1	44	Zn	אבץ
818	62.6	<5.0	<5	W	טונגסטן

(*) תוצאות על פי מעבדת בקטוכם.

ממצאי קידוחי גז קרקע אקטיבי באזור עבודה 3 4.3.1

טבלה 10: תוצאות אנליזת גזי קרקע באזור עבודה מספר 3 - ערכים חורגים מערכי המטרה מסומנים באדום

Air Blank (AB)	SG-16	SG-15	SG-14	SG-12	SG-11	SG-10	SG-9	SG-8	ערכי מטרה		# CAS	פרמטר
									תעשייה / מסחר - Tier 1	מק"ג/מ"ק		
									(2019)	(2019)		
1SC00638	1SS01003	1SC00949	1SC00615	1911	H4071	4357	5509	4354	3.0 m	27/11/2019	1,750,000	1,1,1-trichloroethane (1,1,1-TCA)
-	2.0 m	2.0 m	2.0 m	1.8 m	2.0 m	3.0 m	3.0 m	3.0 m				
04/11/2020	04/11/2020	04/11/2020	04/11/2020	27/11/2019	27/11/2019	27/11/2019	27/11/2019	27/11/2019				
<0.31	<130	<150	<1,100	<5.47	<5.47	<5.47	8.85	7.05			71-55-6	1,1,1-trichloroethane (1,1,1-TCA)
<0.35	<150	<170	<1,300	<6.88	<6.88	<6.88	<6.88	<6.88		17	79-34-5	1,1,2,2-tetrachloroethane
<0.25	<110	<120	<930	<5.47	<5.47	<5.47	<5.47	<5.47		61	79-00-5	1,1,2-trichloroethane (1,1,2-TCA)
<0.37	<160	<180	<1,300	<4.06	<4.06	<4.06	<4.06	<4.06		613	75-34-3	1,1-dichloroethane (1,1-DCA)
<0.35	<150	<170	<1,300	<3.97	<3.97	<3.97	8.48	5.84		70,100	75-35-4	1,1-dichloroethene (1,1-DCE)
<0.61	1,000	<300	<2,200	<7.44	<7.44	<7.44	<7.44	<7.44		701	120-82-1	1,2,4-trichlorobenzene
5.20	970	900	6,500	58	8.03	<4.94	<4.94	<4.94		21,000	95-63-6	1,2,4-trimethylbenzene
<0.29	<130	<140	<1,100	<7.70	<7.70	<7.70	<7.70	<7.70		2	106-93-4	1,2-dibromoethane (EDB)
<0.37	<160	<180	<1,400	<6.03	<6.03	<6.03	<6.03	<6.03		70,100	95-50-1	1,2-dichlorobenzene (EDC)
<0.28	<120	<140	<1,000	<4.06	<4.06	<4.06	11.03	<4.06		38	107-06-2	1,2-dichloroethane
<0.31	<130	<150	<1,100	<4.63	<4.63	<4.63	<4.63	<4.63		265	78-87-5	1,2-dichloropropane
1.00	390	370	2,500	18.19	<4.93	<4.93	<4.93	<4.93		21,000	108-67-8	1,3,5-trimethylbenzene
<0.41	<180	<200	<1,500	<2.22	<2.22	<2.22	<2.22	<2.22		30	106-99-0	1,3-butadiene
<0.38	<160	<180	<1,400	<6.03	<6.03	<6.03	<6.03	<6.03		NA	541-73-1	1,3-dichlorobenzene
<0.39	490	380	2,500	<6.03	<6.03	<6.03	<6.03	<6.03		89	106-46-7	1,4-dichlorobenzene
<0.30	<130	<140	<1,100	<3.61	<3.61	<3.61	<3.61	<3.61		196	123-91-1	1,4-dioxane
1.60	320	310	2,300	14.74	<4.93	<4.93	<4.93	<4.93		NA	622-96-8	1-ethyl-4-methyl-Benzene
13.00	2,100	920	6,700	66.60	<2.96	8.28	14.96	7.59		1,750,000	78-93-3	Methyl Ethyl Ketone - MEK (2-Butanone)
2.10	<130	<150	<1,100	<4.11	<4.11	<4.11	<4.1	<4.1		10,500	591-78-6	2-hexanone
32.00	5,600	<2,800	<21,000	238	<23.8	<23.8	26	<23.8		10,900,000	67-64-1	Acetone
<0.61	<260	<300	<2,200	-	-	-	-	-		-	75-05-8	Acetonitrile
<0.52	<220	<250	<1,900	-	-	-	-	-		-	107-13-1	Acrylonitrile

אקולוג הנדסה בע"מ

Air Blank (AB)	SG-16	SG-15	SG-14	SG-12	SG-11	SG-10	SG-9	SG-8	# CAS	פרמטר	
								Tier 1) - (2019)			ערכי מטר תעשייה / מסחר [מק"צ/מ"ק]
1SC00638	1SS01003	1SC00949	1SC00615	1911	H4071	4357	5509	3.0 m			
-	2.0 m	2.0 m	2.0 m	1.8 m	2.0 m	3.0 m	3.0 m	3.0 m			
04/11/2020	04/11/2020	04/11/2020	04/11/2020	27/11/2019	27/11/2019	27/11/2019	27/11/2019	27/11/2019			
0.75	680	640	4,400	<3.20	11.21	<3.20	<3.20	17.85	71-43-2	Benzene	
<0.56	280	<280	<2,100	<5.19	<5.19	<5.19	<5.19	<5.19	100-44-7	Benzyl chloride	
<0.36	<160	<180	<1,300	<6.72	<6.72	<6.72	<6.72	<6.72	75-27-4	Bromodichloromethane	
<0.52	<220	<250	<1,900	<10.36	<10.36	<10.36	<10.36	<10.36	75-25-2	Bromoform	
<0.35	<150	<170	<1,300	<3.89	<3.89	<3.89	<3.89	<3.89	74-83-9	Bromomethane	
21.00	<320	<370	<2,800	<3.12	<3.12	<3.12	<3.12	8.71	75-15-0	Carbon disulfide	
0.48	<150	<170	<1,300	<6.31	<6.31	<6.31	<6.31	<6.31	56-23-5	Carbon tetrachloride	
<0.33	<140	<160	<1,200	<4.61	<4.61	<4.61	<4.61	<4.61	108-90-7	Chlorobenzene	
<0.33	180	440	<1,200	5.8	317	<4.89	80	39	67-66-3	Chloroform (CF)	
0.66	<170	<200	<1,500	<2.07	<2.07	<2.07	<2.07	<2.07	74-87-3	Chloromethane	
<0.35	<150	<170	<1,300	<3.97	16	<3.97	29.4	<3.97	156-59-2	Cis-1,2-dichloroethene	
<0.39	<170	<190	<1,400	<4.55	<4.55	<4.55	<4.55	<4.55	10061-01-5	Cis-1,3-dichloropropene	
11.00	<300	<350	<2,600	<3.45	<3.45	<3.45	<3.45	<3.45	110-82-7	Cyclohexane	
<0.33	<140	<160	<1,200	<8.54	<8.54	<8.54	<8.54	<8.54	124-48-1	Dibromochloromethane	
77.00	5,200	<850	<6,400	<18.9	<18.9	<18.9	35.0	<18.9	64-17-5	Ethanol	
100.00	2,500	<640	<4,800	<3.61	<3.61	<3.61	<3.61	<3.61	141-78-6	Ethyl acetate	
<0.31	<130	<150	<1,100	<2.65	<2.65	<2.65	15.5	<2.65	75-00-3	Ethyl chloride	
1.30	2,200	2,300	17,000	9.8	<4.35	<4.35	<4.35	5.0	100-41-4	Ethylbenzene	
1.20	<160	<190	<1,400	<5.63	<5.63	<5.63	952	75	75-69-4	Trichlorofluoromethane (Freon 11)	
0.43	<150	<170	<1,300	<7.68	<7.68	<7.68	<7.68	<7.68	76-13-1	Freon-113	
<0.39	<170	<190	<1,500	<7.01	<7.01	<7.01	<7.01	<7.01	76-14-2	Freon-114	
2.40	230	<200	<1,500	<4.96	<4.96	<4.96	<4.96	<4.96	75-71-8	Freon-12	
0.95	<170	<200	<1,500	<4.11	<4.11	<4.11	<4.11	<4.11	142-82-5	Heptane	
<0.52	320	<250	<1,900	<10.6	<10.6	<10.6	<10.69	<10.69	87-68-3	Hexachlorobutadiene	
1.80	<220	<250	<1,900	<3.53	<3.53	<3.53	<3.53	<3.53	110-54-3	Hexane	
2.50	670	<510	<3,800	<24.6	<24.6	<24.6	127.12	33.76	67-63-0	Isopropyl alcohol	

Air Blank (AB)	SG-16	SG-15	SG-14	SG-12	SG-11	SG-10	SG-9	SG-8	ערכי מטרה / תעשייה / מסחר - Tier 1 (2019)	# CAS	פרמטר
1SC00638	1SS01003	1SC00949	1SC00615	1911	H4071	4357	5509	4354	[מק"א/מ"ק]		
-	2.0 m	2.0 m	2.0 m	1.8 m	2.0 m	3.0 m	3.0 m	3.0 m	תאריך דיווח		
04/11/2020	04/11/2020	04/11/2020	04/11/2020	27/11/2019	27/11/2019	27/11/2019	27/11/2019	27/11/2019	1,050,000	108-10-1	Methyl isobutyl ketone
<0.34	<150	<170	<1,300	44.53	<4.11	<4.11	<4.11	<4.11	245,000	80-62-6	Methyl methacrylate
<0.89	<380	<440	<3,300	<4.09	<4.09	<4.09	<4.09	<4.09	3,770	1634-04-4	Methyl tert-Butyl Ether (MTBE)
<0.30	<130	<140	<1,100	19.84	<3.61	<3.61	<3.61	<3.61	45,000	75-09-2	Methylene chloride
0.90	410	<350	<2,600	<3.48	<3.48	<3.48	<3.48	<3.48	29	91-20-3	Naphthalene
<0.61	900	<300	<2,200	<5.24	<5.24	<5.24	<5.24	<5.24	35,000	95-47-6	O-xylene
2.00	1,100	1,100	7,900	17.89	<4.35	<4.35	<4.35	<4.35	35,000	-	P+m - xylene
5.80	3,200	3,200	23,000	39.02	7.00	<4.35	<4.35	12.44	1,050,000	115-07-1	Propylene (Propene)
2.50	1,200	1,100	7,800	<1.73	<1.73	<1.73	18.37	11.96	10,000	100-42-5	Styrene
<0.40	<170	<200	<1,500	23.16	<4.27	<4.27	<4.27	<4.27	2,100	127-18-4	Tetrachloroethylene (PCE)
0.52	<140	190	<1,200	<6.80	76.20	<6.80	259.52	72.22	701,000	109-99-9	Tetrahydrofuran
1.30	500	400	3,100	<2.96	<2.96	<2.96	<2.96	<2.96	30,000	108-88-3	Toluene
16.00	2,500	2,300	15,000	9.72	5.41	<3.78	<3.78	23.03	NA	156-60-5	Trans-1,2-dichloroethene
<0.35	<150	3,800	<1,300	<3.97	90.72	<3.97	59.85	14.56	NA	10061-02-6	Trans-1,3-dichloropropene
<0.52	<220	<250	<1,900	<4.55	<4.55	<4.55	<4.55	<4.55	200	79-01-6	Trichloroethylene (TCE)
0.81	170,000	200,000	1,400,000	123	107,966	260	30,210	24,497	223	75-01-4	Vinyl chloride
<0.27	<120	<130	<990	<2.56	<2.56	<2.56	<2.56	<2.56			

דיגום חוזר של גזי קרקע באזור עבודה 3

במסגרת החקירה המשלימה במפעל בוצע בתאריך 05/08/2020 דיגום חוזר בשני (2) קידוחי גז קרקע אקסטיבי: קידוח SG-9 הצמוד למיקומו ההיסטורי [REDACTED] וקידוח SG-11 הצמוד לגדר בגבולו המערבי של המפעל. להלן תוצאות האנליזה עבור מזהמים שנתגלו בריכוזים גבוהים מסף הרגישות האנליטית. התוצאות שהתקבלו הושוו לערכי המטרה על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה, ינואר 2020 Soil Vapor Indoor Inhalation Tier 1 IRBCA, ולממצאי הדיגום הראשון (חודשים מאי ונובמבר 2019). כל תוצאות האנליזה וטפסי שרשרת משמורת מצורפים בנספחים 2-3.

אקולוג הנדסה בע"מ

טבלה 11: תוצאות דיגום חוזר של גז קרקע אקטיבי במפעל אלתא באר שבע (חריגות מסומנות בצבע אדום)

קידוח גז קרקע					ערכי מטרה תעשייה / מסחר (Tier 1) - (2020)	פרמטר
SG-11		SG-9		סך כימום LOQ		
AB	5193	H4071	1913			
5190	5/8/2020	27/11/19	5/8/2020	4/5/2019		
-	2.0 m		3.0 m			
מק"ג/מ"ק	מק"ג/מ"ק		מק"ג/מ"ק		מק"ג/מ"ק	
<4.94	<4.94	8	22.95	<4.94	<4.94	1,2,4-trimethylbenzene
<2.96	19.04	<2.96	<2.96	14	<2.96	2-butanone
<4.11	4.36	<4.11	35.03	<4.11	<4.11	2-Hexone
<23.8	107.4	<23.8	277.93	27	<23.8	Acetone
<3.20	<3.20	11	<3.20	10	<3.20	Benzene
<3.12	<3.12	<3.12	<3.12	-	<3.12	Carbon disulfide
<4.89	206.6	317	38.99	80	<4.89	Chloroform (CF)
2.15	2.24	<2.07	2.71	<2.07	<2.07	Chloromethane
<3.97	<3.97	16	<3.97	29	<3.97	Cis-1,2-dichloroethene
53.57	746.5	<18.9	75.4	35	<18.9	Ethanol
<2.65	<2.65	<2.65	8.97	<2.65	<2.65	Ethyl chloride
<5.63	<5.63	<5.63	41.87	<5.63	<5.63	Freon-11
<24.6	52.18	<24.6	240.1	127	<24.6	Isopropyl alcohol
5.25	<3.48	<3.48	<3.48	<3.47	<3.48	Methylene chloride
<5.24	<5.24	<5.24	10.7	<5.24	<5.24	Naphthalene
<4.35	<4.35	<4.35	7.1	<4.34	<4.35	O-xylene
<4.35	<4.35	7	10.8	<4.34	<4.35	P+m - xylene
<1.73	15.86	<1.73	11.9	18	<1.73	Propylene (Propene)
<6.78	71.23	<6.78	92.8	260	<6.78	Tetrachloroethylene (PCE)
<3.78	<3.78	5	<3.78	<3.77	<3.78	Toluene
<3.97	45.61	91	5.46	60	<3.97	Trans-1,2-dichloroethene
51.3	55,796	107,966	60,319	30,210	<5.39	Trichloroethylene (TCE)

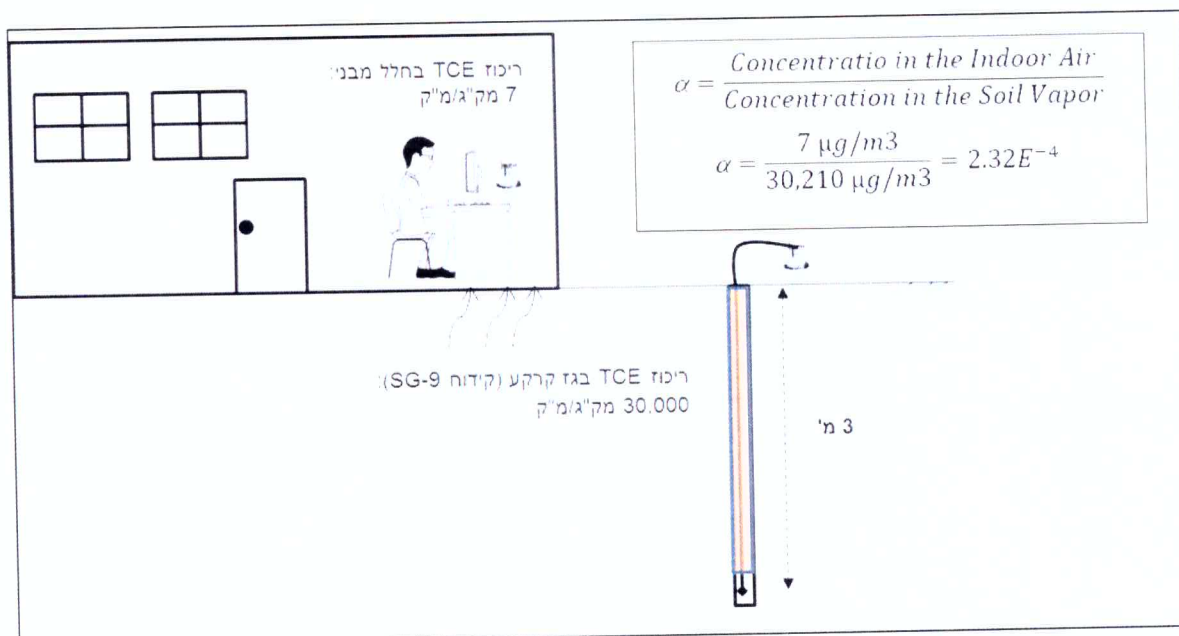
4.4 ממצאי דיגום אוויר בתוך חלל מבנה, אזור עבודה 3

דיגום אוויר תוך מבני בוצע במבנה המשרדים הסמוך לדגריזר. הדיגום בוצע על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה, ע"י דוגמים מוסמכים של חב' איזיטופ. אנליזות כימית של מרכיבי הגז נעשו במעבדת בקטוכס, על פי שיטת TO-15 EPA ברגישות של 1ppbv, בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה. תוצאות האנליזה הכימית של כל מרכיבי הגז הקרקע מדיגום אוויר תוך מבני מרוכזות בנספח 1. תוצאות האנליזה הכימית עבור מזהמים שנתגלו בריכוזים גבוהים מסף הרגישות האנליטית מרוכזות בטבלה להלן. התוצאות שהתקבלו הושוו לערכי המטרה על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה, ינואר 2020 IRBCA, Tier 1 Ambient Air. טפסי שרשרת משמורת מצורפים בנספח 3.

טבלה 12: תוצאות דיגום אוויר בתוך מבנה במפעל (חריגות מסומנות בצבע אדום)

פרמטר	Ambient Air	סף כימות בקטוכס LOQ	קניסטר 4593 מק"ג/מ"ק
2-butanone	1.75E+04	<2.96	16
Acetone	1.09E+05	<23.8	190
Cyclohexane	2.10E+04	<3.45	10
Ethanol	NA	<18.9	336
Ethyl acetate	2.45E+02	<3.61	19
Methylene chloride	4.50E+02	<3.48	33
Toluene	3.00E+02	<3.78	6
Trichloroethylene (TCE)	2.00E+00	<5.39	7

מקדם דעיכה מחושב על ידי המודל IRBCA:

איור 8: חישוב מקדם דעיכה (α) של חדירת גזי קרקע למבנה

4.5 סיכום ממצאי החקירה - אזור 3

במסגרת חקירת הקרקע וגזי הקרקע הראשונית והסקר המשלים, ביצעה אקולוג שמונה (8) קידוחי גז קרקע ושני (2) קידוחי קרקע בסך הכל באזור עבודה 3 (איורים 9-10). תשתיות בעלות פוטנציאל לזיהום קרקע באזור זה כוללות [REDACTED] ומיכל סולר תת קרקעי מושבת. קידוחי הקרקע בוצעו ליד [REDACTED] וליד מיכל סולר תת קרקע מושבת.

➤ **קידוחי קרקע:** שני קידוחי קרקע בוצעו באזור עבודה 3: ליד מיכל סולר תת קרקעי מושבת (K-8) וליד [REDACTED] (K-9). ממצאי הסקר מראים כי לא נמצאו ריכוזי TPH, חומרים אורגניים נדיפים וחומרים נדיפים למחצה (VOC, SVOC) מעל ערכי המטרה בכל דוגמאות הקרקע שנטלו. בדוגמא יחידה בעומק 5 מ', נמדד ריכוז הברזל (27,520 מ"ג/ק"ג) חורג מערכי ה-VSL (10,164 מ"ג/ק"ג) אך לא מהערכי המטרה Tier 1 מסחרי/תעשייתי של 715,400 מ"ג/ק"ג. כיוון שהמפעל אינו ממוקם באזור רגישות הידרוגיאולוגית גבוה (אזור רגישות ב-1), ערך ה-VSL אינו מייצג. סביר להניח כי מקור הברזל בקרקע הינו טבעי.

➤ **קידוחי גז קרקע:** בסבב דיגום ראשון במסגרת החקירה הראשונית (מאי 2019), בוצעו שני קידוחי גז קרקע אקטיבי סמוך [REDACTED] בהם נמדדו ריכוזי TCE חורגים מערכי המטרה: בקידוח SG-8 נמדד ריכוז של 24,497 מק"ג/מ"ק וב בקידוח SG-9 ריכוז של 30,210 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 200 מק"ג/מ"ק. בדיגום חוזר שבוצע בקידוח SG-9 נמדד ריכוז TCE של 60,319 מק"ג/מ"ק. בנוסף לכך, בקידוח SG-9 נמדד ריכוז כלורופורם של 80 מק"ג/מ"ק (בדיגום החוזר נמדד 39 מק"ג/מ"ק), ערך המטרה הינו 43 מק"ג/מ"ק, וריכוז dibromoethane (EDB)-1,2 של 11 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה הינו 7 מק"ג/מ"ק.

בסבב דיגום שני, במסגרת הסקר המשלים (יוני 2020), בוצעו שלושה (3) קידוחי גז קרקע אקטיבי (SG-10, SG-11, SG-12) נוספים במוקד מס' 3. בקידוח SG-12 לא נמדדו ערכים חורגים מערכי המטרה, בקידוח SG-11 אשר סמוך לגדר הדרום-מזרחית של המפעל נמדד ריכוז TCE מירבי של 107,996 מק"ג/מ"ק, ובקידוח SG-10 נמדד TCE בריכוז של 260 מק"ג/מ"ק. ערך המטרה הינו 200 מק"ג/מ"ק. בנוסף לכך, בקידוח SG-11 נמדד ריכוז כלורופורם של 317 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 43 מק"ג/מ"ק. בדיגום חוזר של קידוח SG-11 אשר בוצע לאימות התוצאות, נמדד ריכוז TCE של 55,796 מק"ג/מ"ק וריכוז כלורופורם של 207 מק"ג/מ"ק. בדיגום האוויר בסביבה (Air Blank) שבוצע ליד קידוח SG-11 נמדד ריכוז TCE בסביבה של 51.3 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה של TCE כפי שהוגדר בחוק אוויר נקי הוא 2 מק"ג/מ"ק.

בסבב דיגום שלישי (אוקטובר 2020), בוצעו שלושה (3) קידוחי גז קרקע אקטיבי נוספים. שני קידוחים בוצעו סמוך לגדר המערבית של המפעל, במרחק של כ-15 מ' צפונית ודרומית לקידוח SG-11 (SG-14, SG-15).

SG) וקידוח גז קרקע נוסף בוצע בחצר שבין המבנה לגדר המפעל (SG-16). ממצאי הדיגום מראים כי בכל שלושת הקידוחים נמדדו חריגות בריכוזי המזהמים הבאים, כאשר ריכוז המזהמים המירבי נמדד בקידוח SG-14:

(9) TCE, כאשר בקידוח SG-14 נמדד ריכוז TCE של 1,400,000 מק"ג/מ"ק (גבוה מערכי המטרה בכ-4 סדרי גודל). בקידוח נוסף ליד גדר המפעל (SG-15) נמדד ריכוז TCE של 200,000 מק"ג/מ"ק ובקידוח שבוצע בחצר (SG-16) נמדד ריכוז TCE של 170,000 מק"ג/מ"ק (איור 10).

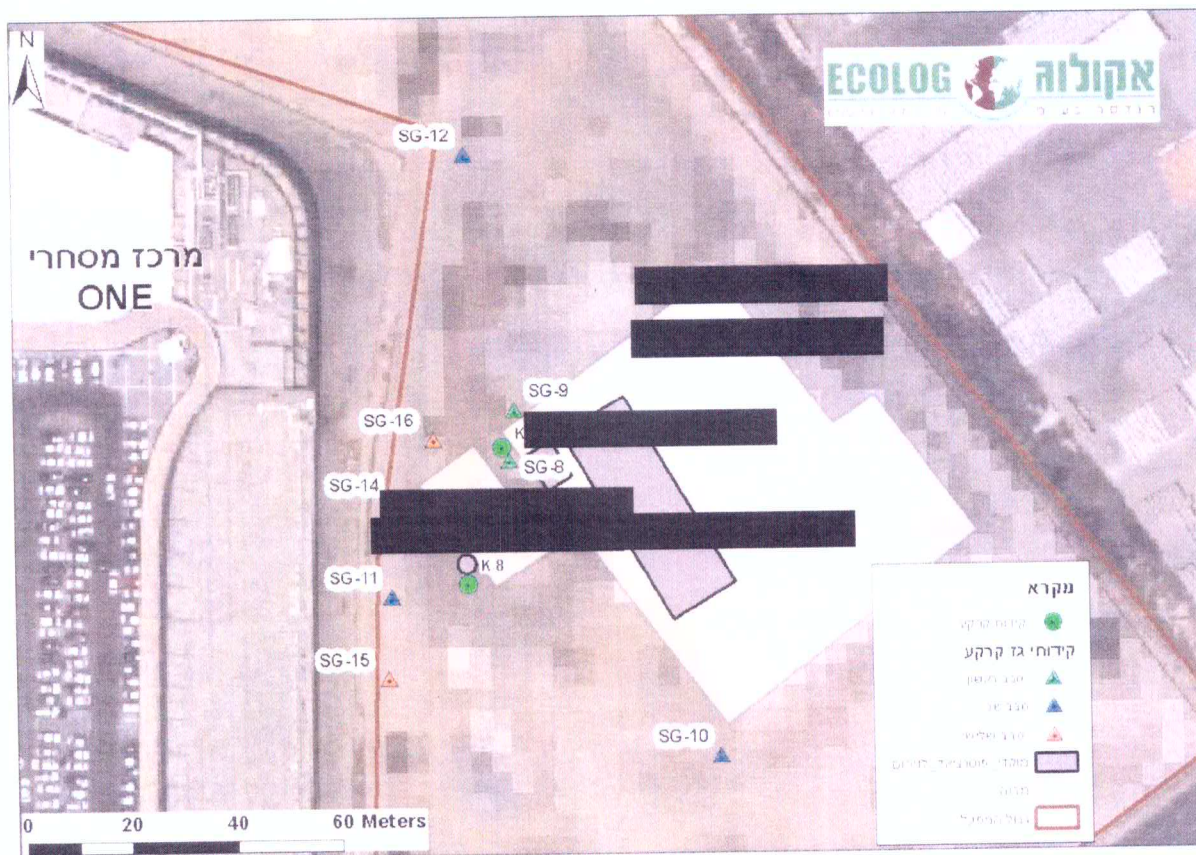
(10) בנזן בטווח ריכוזים של 4,400-640 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה 130 מק"ג/מ"ק (איור 11).
(11) אתיל-בנזן בטווח ריכוזים של 17,000-2,200 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 392 מק"ג/מ"ק (איור 12).

(12) 1,4-dichlorobenzene בטווח של 2,500-380 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 89 מק"ג/מ"ק (איור 13).

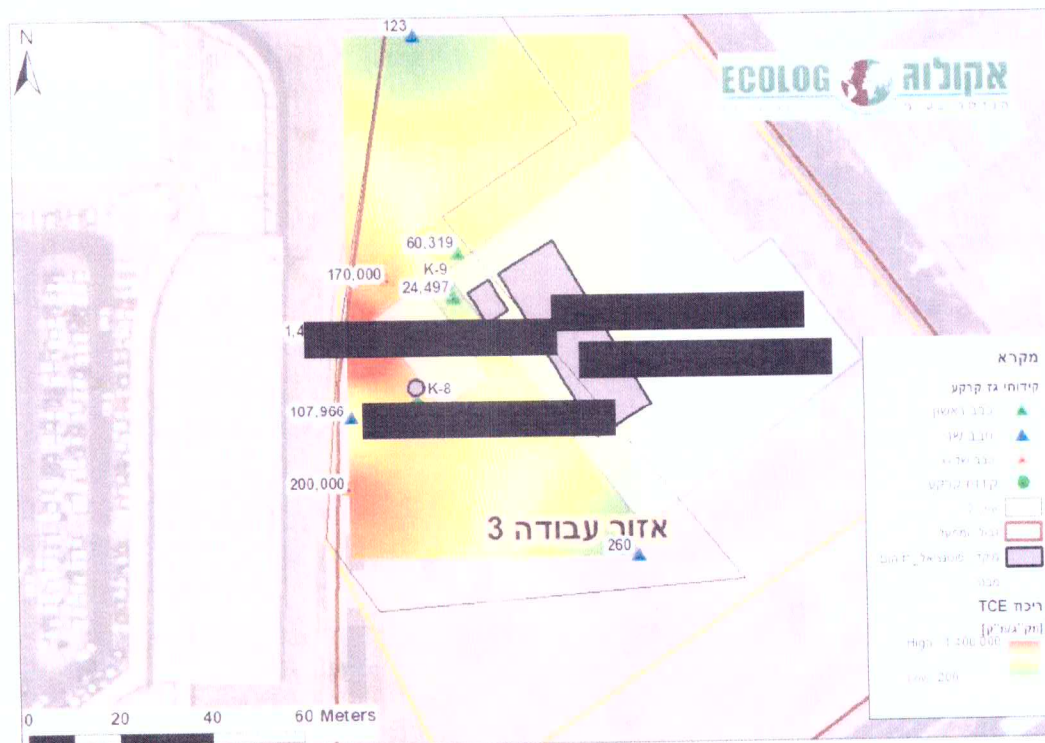
(13) כלורופורם נמדד בריכוז של 440 ו-180 מק"ג/מ"ק בקידוחים SG-15 ו-SG-16 בהתאמה, בקידוח SG-14 דגימת הגז התקבלה כמרוכזת מאוד והמעבדה נאלצה לבצע מיהול, לכן סף הכימות נקבע כ- $<1,200$ (ערך המטרה הינו 43 מק"ג/מ"ק).

- בקידוח SG-16 נמדדו מספר חריגות נוספות מערכי המטרה: (1) המזהם trichlorobenzene-1,2,4 (1,000 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה 701 מק"ג/מ"ק), (2) Benzyl chloride (280 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה 20 מק"ג/מ"ק), (3) Hexachlorobutadiene (320 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה 45 מק"ג/מ"ק), (4) נפתלן (900 מק"ג/מ"ק, ערך המטרה 29 מק"ג/מ"ק).
- עבור שלושת הקידוחים ישנם מספר מזהמים נוספים עבורם נקבע סף הכימות האנליטי מעל לערך המטרה, בשל הצורך במיהול הדגימות.
- לא נמדדו חריגות בדוגמה של אוויר סביבה (Air Blank) אשר בוצע ליד הגדר.

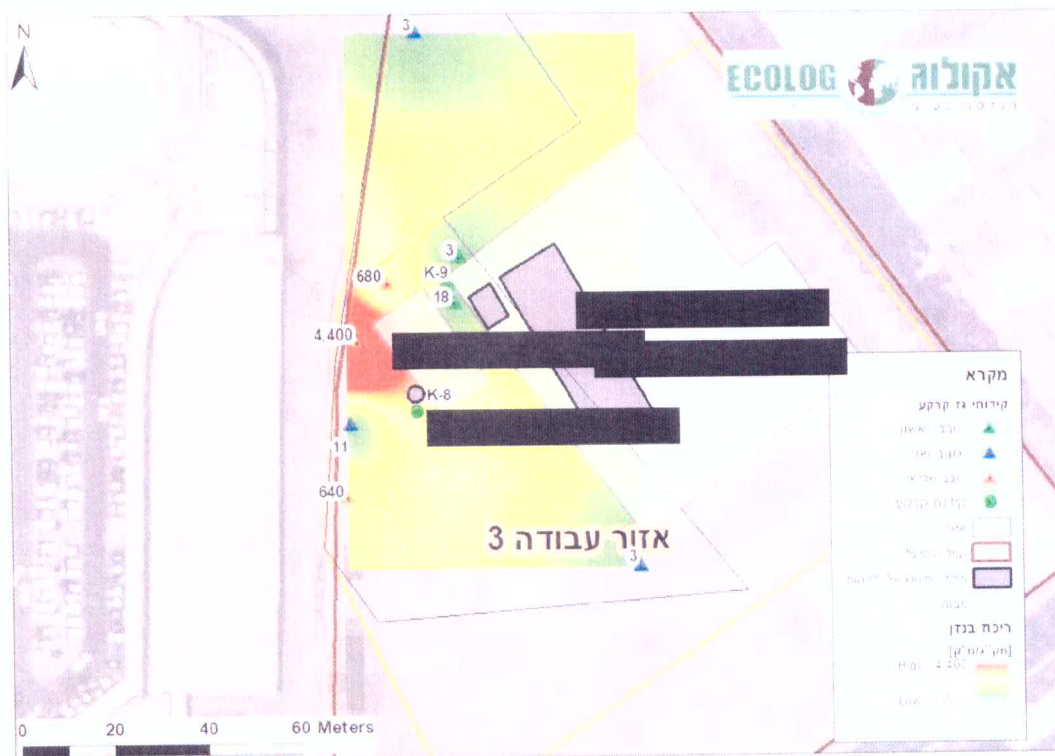
➤ **דיגום אוויר בחלל מבנה:** במסגרת הסקר המשלים בוצע בתאריך 27/11/2019 דיגום אוויר תוך מבני במשרד הנמצא צמוד למיקום הדגריזר לשעבר במוקד מס' 3, בעקבות ממצאי סקר גז הקרקע הראשוני (אקולוג, יוני 2019) שהצביעו על זיהום בגזי הקרקע בקידוח SG-9 הסמוך. דיגום האוויר (4593) בוצע במטרה לבחון את פוטנציאל חדירת גזי הקרקע לתוך מבנה המשרדים המאוכלס בעובדי המפעל. ממצאי הדיגום מראים ריכוז TCE של 7 מק"ג/מ"ק, אשר חורג מערך המטרה (Ambient Air) שהינו 2 מ"ק/מ"ק.

איור 9: מיקום קידוחי גז וקרקע באזור עבודה 3, מפעל אלטא באר שבע

איור 10: ריכוז TCE נמדד בקידוחי גז קרקע באזור עבודה 3, מפעל אלטא באר שבע (ערכי מטרה: 200 מק"ג/מ"ק)

איור 11: ריכוז בנזן נמדד בקידוחי גז קרקע באזור עבודה 3, מפעל אלטא באר שבע (ערכי מטרה: 130 מק"ג/מ"ק)

איור 12: ריכוז אטיל בנזן נמדד בקידוחי גז קרקע באזור עבודה 3, מפעל אלטא באר שבע (ערכי מטרה: 392 מק"ג/מ"ק)

איור 13: ריכוז 1,4 Dichlorobenzene נמדד בקידוחי גז קרקע באזור עבודה 3, מפעל אלתא באר שבע (ערכי מטרה: 89 מק"ג/מ"ק)

4.6 תוצאות בקרת איכות של קידוחי קרקע

בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה, עבור המזהם הראשי (TPH) בוצע פיצול לדוגמאות הקרקע, אשר נשלחו לאנליזה במעבדה מוסמכת משנית, מעבדת Envirolab של החברה לשירותי איכות הסביבה (טבלה 13).

טבלה 13: תוצאות אנליזות TPH (DRO, ORO) במעבדה משנית (בהשוואה לתוצאות מעבדה ראשית)

TPH-ORO	TPH-DRO	עומק [מ']	קידוח קרקע	מעבדה אנליטית
[mg/kg]				
<7	18	3.0	K-9	מעבדה ראשית - בקטוכס
<50	<50			מעבדה משנית - Envirolab

5 סיכום והמלצות

אזור מספר 1

אזור מספר 1 שנבדק במהלך סקר הקרקע וגז הקרקע הינו אזור [REDACTED] לשעבר, [REDACTED] **במוקד זה לא נמצאו כלל מזהמים בריכוז מעל ערכי המטרה**: לא התגלו חריגות בכל הקידוחי גז קרקע שבוצעו באזור ובקידוחי הקרקע, שבוצעו עד לעומק 4.4 מ', או עד הגעה לשכבת סלע. לא התגלו חריגות בערכי TPH, מתכות, VOC או SVOC. אין צורך בהמשך פעולות חקירה או שיקום באזור זה.

אזור מספר 2

אזור מספר 2 שנבדק במהלך הסקר הינו אזור [REDACTED] בכל קידוחי הקרקע במוקד זה לא נמצאו ריכוזי TPH, חומרים אורגניים נדיפים (VOC, SVOC) או מתכות מעל ערכי המטרה. בקידוחי גז הקרקע נמצאו חריגות בריכוזי Trichloroethylene (TCE), שנמדדו בטווח ריכוזים של 233-3,831 מק"ג/מ"ק, כאשר ערך המטרה הינו 200 מק"ג/מ"ק. הריכוז המירבי נמדד בקידוח SG-7, הסמוך למחסן כימיקלים לשעבר. ממצאי החקירה משלימים תיחום מרחבי של זיהום ה-TCE שנתגלה במוקד זה, אך אינם מצביעים באופן חד משמעי על מקור הזיהום שנתגלה בקידוחי גז הקרקע.

אזור מספר 3

אזור מספר 3 שנבדק במהלך הסקר הינו אזור [REDACTED] באזור זה נמדדו ריכוזי TCE חורגים מערכי המטרה, כאשר הריכוז המירבי נמדד בקידוח SG-14 הסמוך לגדר הדרום-מערבית של המפעל, שגובלת במרכז מסחרי ONE, והינו 1,400,000 מק"ג/מ"ק (גבוה מערך המטרה של 200 מק"ג/מ"ק בכ-4 סדרי גודל). מזהמים נוספים שנתגלו באזור מספר 3 (קידוחים SG-14, 15, 16) הינם מסוג תרכובות דלקים (כגון בנזן, אתיל-בנזן, נפתלן) וחומרים אורגניים מוכלרים (כגון כלורופורם, 1,4-dichlorobenzene על פי ממצאי הסקר ההיסטורי ומידע שנתקבל מנציגי המפעל, חומרים אלה אינם אופייניים לפעילות המפעל, לא מופיעים בהיתר הרעלים של המפעל (בהווה או בעבר), ולא נעשה בהם שימוש באזור עבודה זה. בנוגע ל-TCE, המפעל הפסיק פעילות עם כימיקל זה לפני למעלה מ-10 שנים. על פי ממצאי סקר ההיסטורי ומידע שנתקבל מנציגי המפעל, לא היה שפך של כימיקלים במיקום [REDACTED].

התפרסות הזיהום לא תוחמה בגבולו המערבי של המפעל, הסמוך למרכז המסחרי "One". על פי סקר היסטורי (Phase 1, הז-מט יוני 2011) בעבר פעלו במקום זה משרדים ומוסד של חברת "מפעלי תובלה". החברה עסקה בשירותי הובלה ולוגיסטיקה, שינוע מטענים והתמחתה בשינוע חומרים מסוכנים. הובילה מחצבים, דשנים וכימיקלים עבור כ"ל. עקב הפעילות ההיסטורית במתחם "ONE" והחשש שמקור הזיהום שם, יש לבקש מהיחידה הסביבתית בעיריית באר שבע את תוצאות חקירת זיהום הקרקע שבוצעה במקום לפני הקמת מתחם "ONE" (ניתן תנאי לכך בהיתר בניה).

לאור הממצאים הללו, להבנתנו, ייתכן כי מקור הזיהום אשר נתגלה באזור 3 אינו כתוצאה מפעילות במפעל אלתא באר שבע אלא מפעילות היסטורית שהתרחשה בשטח הסמוך למפעל, לפני בניית מתחם "ONE".

דיגום אוויר בחלל מבנה בוצע במשרד מאויש הממוקם בצמוד למיקום הדגריזר לשעבר, כלומר במיקום הקרוב ביותר למוקד זיהום ה-TCE שנתגלה (אזור מספר 3). ממצאי הדיגום מראים ריכוז TCE של 7 מק"ג/מ"ק, אשר חורג מערך המטרה (Ambient Air) שהינו 2 מ"ק/מ"ק. עם זאת, בתאריך ה-26.02.2020, בוצעו במפעל בדיקות גהות של סביבת העבודה עבור עובדי המשרד חומרים מורכבים (TCE נבדק בשיטת NIOSH1022). התוצאות שנמדדו היו מתחת לגבולות הרגישות של המשכור האנליטי של המעבדה. הממצאים מוכיחים כי קיים סיכון לחדירת גזים למבנים סביב האתר. מומלץ לבחון אפשרות של חדירת גזים למבנים תת קרקעיים סביב האתר (מקלטים, מרתפים וכו').